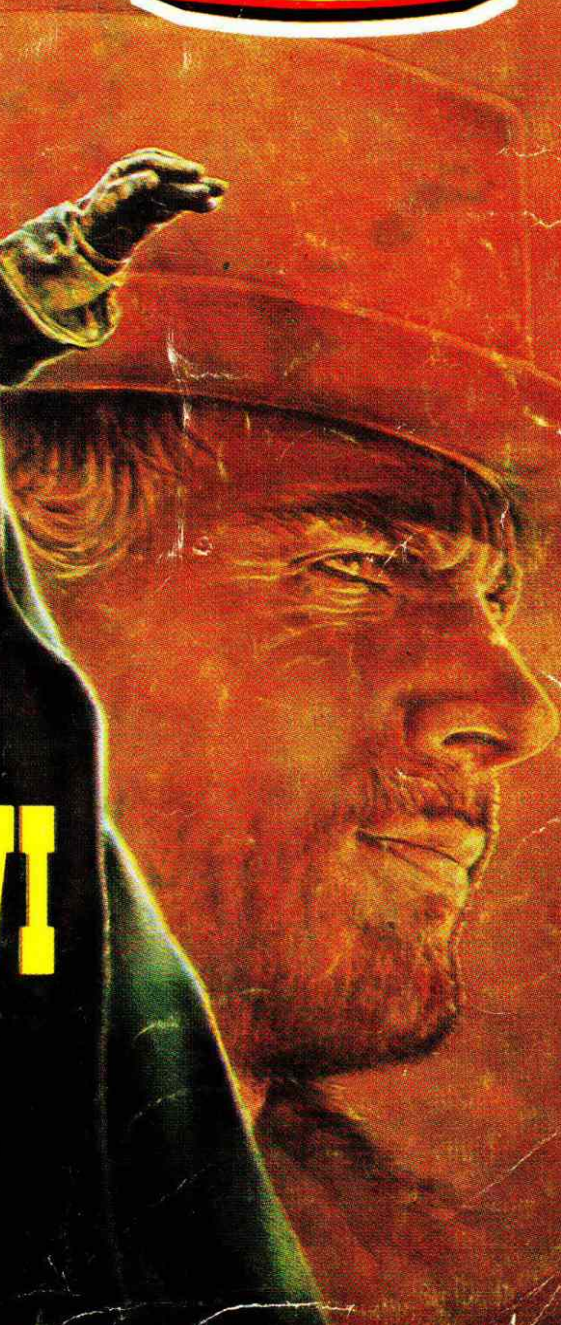

TRAGOVI SMRTI

G. F. Unger:

TRAGOVİ SMRTI

G. F. Unger: **TRAGOVİ SMRTI**
Naslov originala: SPUREN DES TODES
Copyright: Bastei — Verlag, Gustav H.
Lübbe, Bergisch Gladbach
Recenzija: Mladen Stary, književnik
Prijevod: Tomislav Odlešić
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: **Marcel Čukli**

•Laso• — Izdavač OOUR informativno-revijalna izdanja NIŠP •Vjesnik• Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik• Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1978.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 364.- d ili 327,60 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 182.- d ili 163,80 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR •Vjesnik SSRNH• s oznakom za •Laso•.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00, SFRS 2.00, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00 US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 — Privredna banka Zagreb za •Vjesnik•

EKONOMSKA PROPAGANDA: •Vjesnik• Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.
Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

John Kendale je prevalio dalek put. Kad je ušao u dvorište ranča »Catalina«, šarac mu je već posrtao i nedostajale su mu dvije potkove.

Na verandi je u stolici za lju-ljanje sjedio neki trbušast čovjek bucmasta lica.

– Vidio sam sedam Apaša – reče John Kendale sa sedla.

Debeljko na verandi kimne.

– Onda ste na pravom mjestu, kapetane – odvrati. – Odgovaram vam: Kočizovih Apaša!

– Onda sam, zaista, na pravom mjestu – prozbori John Kendale odahnuvši i polako se spusti sa sedla. Zadrži uzde u rukama.

Debeljko podignu ruku i pucne palcem i kažiprstom.

Među građevinama od sirove opeke pojavi se neki čovjek, polako krene preko dvorišta i zaustavi se pred verandom.

– Lukey, pobrini se za konja – reče debeljko.

Čovjek se ne pomakne odmah. Šutke je zurio nekoliko trenutaka u Johna Kendala.

– Vi ste kapetan s kojim treba da krenemo odavde? – zapita iznenada.

– Pobrinite mi se za konja – odvrati odrešito John Kendale – i ne ispitujte. Ili ste vi, možda, major Bannack?

– Ne, major sam ja – reče debeljko. – A Lukey Gibson je bio konjokradica prije nego što je postao vojnik. Odavno sam ga želio uhvatiti i objesiti ali je u međuvremenu započeo taj prokleti rat, i Lukey se iznenada pokazao kao rodoljub i borac za sjevernjačke ciljeve. Postao sam mu starješina. Stoga ga privremeno ne mogu objesiti kao konjokradicu. Učinit ću to poslije rata, kad skine nemo uniforme. Lukey odvedi kapetanova konja, pobrini se za njega i zatim reci kuharu neka donese limunadu i nekakvo jelo!

Lukey je bio visok, mršav i tamnokos. Ružno mu se konjsko lice razvuče u osmijeh.

– Dobro, majore – reče otegnuto i odvede iscrpljenog šarca.

John Kendale se u međuvremenu popeo na verandu. Vidljivo odahnuvši, spusti se na jednu od stolica za lju-ljanje, skine prašnjavi šešir i obriše maramom kapljice znoja sa čela.

Bio je visok, tamne kose i sivih očiju. Imao je vrlo široka ramena i uske bokove. Preplanulo mu lice nije bilo sasvim pravilno, a donekle ga je unakazila i brazgotina od udraca sabljom što se protezala na lijevoj strani od sljepoočice do usana.

Usprkos tome, doimao se vrlo simpatično.

Major Bannack ga je pažljivo promatrao, znajući vrlo dobro da mu je vojska poslala jednog od najboljih ljudi. Naslutio je nepokolebljivu snagu i čvrstu vjeru što su zračile iz Johna Kendala. Instinkt ga gotovo nikad nije prevario, pa se ponosio svojim poznavanjem ljudi.

– Dakle – progovori – stigli ste, kapetane. Jeste li imali bilo kakvih teškoća? Ovdje je prava divljina. Možda ste, govoreći lozinku, rekli istinu, pa ste ne samo vidjeli sedam Apaša, nego su vas oni i progostili.

– Progonilo me samo pet Apaša – odvrati mirno John Kendale.

Debeli major polako kimne.

– I što se dogodilo? Što je s tom petoricom? – zapita napokon.

– Budući da su me sustigli, morao sam se boriti s njima – odgovori John Kendale. – Prisilili su me na borbu. Opkolili su me kao vukovi jelena. Jedan od njih mi je, ipak, uspio pobjeći.

Major se malo trzne i naglo ga pogleda. Nije skrivao iznenađenje.

– Zaboga – promrmlja – ako je tako završila borba, onda nisu vukovi opkolili je-

lena, nego priglupi psi pumu smatrajući je običnom mačkom. Žao mi je, kapetane što ste naišli na takav doček. Isto tako mi je žao što vam je jedan ratnik uspio pobjeći.

Pokaže na beskrajnu zemlju oko sebe.

– Ovaj se kraj na prvi pogled čini potpuno pustim – reče. – No, gdje god budete slijedećih dana i tjedana sreli Apaše, svi će vas ratnici odmah prepoznati i znati da ste im baš vi ubili četiri suplemenika. Vaš će sklap biti na vrlo visokoj cijeni. Uostalom, to je vaša briga.

– Bez obzira na to, nije mi drugo što sam se morao boriti i ustrijeliti nekoliko ratnika – prozbori zamišljeno John Kendale. – Znate, meni je sasvim shvatljiv njihov gnjev, uperen protiv svih bijelaca. Upali smo u njihovu domovinu, potiskujemo ih svaki dan sve više i više i opasno im smanjujemo životni prostor. Pri tome ih neki izrodi među nama, pod krinkom čovjekoljublja i kršćanstva nemilosrdno, desetkuju. Čuo sam već o mnogim zvjerskim postupcima i krvo-prolićima, napadima na indijanske logore, na njihove žene i djecu. Što možemo poslije takvih nečovječnih postupaka očekivati od Apaša? Žele nam, dabome, vratiti istom mjerom, samo što će pritom izvući kraći kraj, jer smo mi mnogo bolje naoružani i više nas je. Na žalost, bojim se da se taj povišni tok događaja više ne može zaustaviti ni izmijeniti. Indijanci idu u susret svojoj propasti.

Nakon toga obojica su šutjela, jer je iz kuhinje izišao neki gorostas crne brade; a ćelav. Nosio je vrč s limunadom i pladanj s nekoliko vrsta jela. Zagledao se u Johna Kendalea i spustio sve na stol.

– Majore – progovori tada – je li to kapetan koji će nas voditi?

– Pogodio si, Murray – promrmlja major i obrati se Johnu Kendalu: – Ovo je Bull-Ben Murray. Već je pet godina kod mene. Zbog toga je i pristao da ga unovačim. Eto, sada je sjevernjački vojnik. No, da sam slučajno rezervni oficir iz neke od pobunjeničkih država, bio bi pristao da ga unovačim i za južnjačku vojsku.

– Svakako, gazdo – odvrati Bull-Ben Murray. Čudno pogleda još jednom Johna Kendala, šutke se okrene i vrati kroz dvorište prema kolibi u kojoj je bila kuhinja.

II

Slijedećih su dana pristizali kauboji ranča »Catalina« u skupinama ili pojedinačno. Bili su raspršeni na pašnjacima na širokom području, pa ih je trebalo najprije okupiti. Riječ je bila, naravno, o vojnicima koji su na ranču samo privremeno radili kao kauboji kako bi se što bolje zatajila akcija što se pripremala. Ipak, John Kendale se pitao zabrinuto koliko je izdajica među njima.

Popodne su se okupili već svi vojnici. Poredali su se u tri reda pred kućom.

Verandi se približi snažan čovjek, crne brade i crvena

nosa, pozdravi vojnički i izvijesti promuklim glasom starješinu o stanju.

– Majore – reče – Bannackov odred je spreman! Nedostaje vojnik Brown, kojeg je jučer ugrizla čegrtuša. Osim njega nedostaju Salter i Chandler, jer su se jučer tako opili u meksikanskom selu da se još nisu otrijeznili.

– Hvala, naredniče – reče major Bannack i okrene se prema Johnu Kendalu. – Izaберите one koji vam odgovaraju kapetane. Ovdje su svi ljudi koje vam mogu ponuditi. Nisam kriv što ih nema više.

John Kendale kimne i pogleda narednika.

– Kako se zovete? – zapita.

– Russell Basil, kapetane.

Narednik izdrži njegov pogled.

– Vrijeme službe?

– Dvanaest godina, kapetane. Prije tri godine otpušten sam iz vojske. Prije tri mjeseca dojahao sam u ovaj kraj, te me major uzeo u službu.

Naredniku su se tamne oči svjetlucale, a ispod brkova sjali su mu zdravi zubi. No, smrdio je na rakiju i nos mu je sličio rajčici.

– Dobro – reče John Kendale – imat ćemo dovoljno vremena da se upoznamo, naredniče. Naime, povest ću vas sa sobom.

Narednikove su tamne oči za tren bile bezizražajne, a onda je obliznuo jezikom donju usnu.

– Kamo? – upita.

– Doznat ćete na vrijeme – promrmlja John Kendale i zaputi se prema postrojenom odredu.

Prvi u redu bio je visoki i mršavi Lukey Gibson konjskog lica, koji mu se jučer pobrinuo za konja.

— Vi ste iz Teksasa? — reče John Kendale. — Zašto niste pristupili južnjačkoj vojsci?

— Tada bi me major, svakako objesio kao konjokradicu — odgovori mirno Lukey Gibson. — Major je odavno čekao priliku da me uhvati i objesi. Kad me napokon uspio ščepati, kazao sam mu da sam sjevernjački rodoljub...

— U redu, Lukey — osmjehne se John Kendale i kimne naredniku. — Povest ćemo ga sa sobom — napomene.

Russel Basil spremno zapiše ime u raščupanu bilježnicu.

Zaustavivši se pred drugim čovjekom, John Kendale se zagleda u dva podmukla oka. Čovjek je bio zdepast i snažan. Kosa mu je bila kratka.

— Ime? — zapita John Kendale.

— Barton Dale — odgovori čovjek, govoreći samo jednom stranom usta. — Ja sam bivši kažnjenik iz Yume.

— Sada ste vojnik, Dale — odvrati mirno John Kendale.

— A ja sam oficir. Zovite me gospodinom ili kapetanom kad god mi se obraćate, razumijete?

— Neka sve ide do vraga — reče zlovoljno Barton Dale. — Pristao sam da budem vojnik zato što su mi bili potrebni krov nad glavom i hrana, ali ako mi namjeravate zapovijedati, onda vam mogu odmah reći da više neću biti vojnik i da sjevernjaci nisu baš nimalo bolji od robovlasnika na jugu.

Pljune u prašinu i to baš između Kendaleovih nogu. Među postrojenim ljudima začuje se tihi smijeh. Neki su i progovorili nekoliko riječi.

— Momak iz Yume želi napustiti odred — reče jasno i glasno jedan glas. — Tko zna, možda i uspije!

Promatrajući kažnjenika iz Yume, John Kendale se povuče jedan korak.

— Potpisali ste izjavu da ćete služiti u vojsci — reče hladnokrvno. — Stoga ćete ostati u sjevernjačkoj vojsci dok ne završi rat ili dok više ne budete potrebni vojsci. Razumijete?

Barton Dale mu opet pljune pred noge.

— Zacijelo vam neću biti potreban — izusti cereći se. — Vojska će imati samo nevolja sa mnom ako me ne ostavi na miru. Dosta mi je svega toga, pa idem oдавде.

Nakon tih riječi korakne i htjede proći mimo Johna Kendala. Međutim, kapetan ga čvrsto uhvati za rame i okrene ga prema sebi.

Bivši kažnjenik razjareno puhne, posegne za revolverom, istrgne se i počne dizati oružje. Očito je bilo da ga namjerava uperiti u Johna Kendala.

— Ustrijelit ću te kao pseto, budalo jedna! — vikne pritom.

Prije nego što je mogao okinuti, začuje se hitac. Revolver mu odleti iz ruke. Hitro se osvrne kako bi vidio tko je pucao i odmah otkrije napadača. Major je još držao u ruci oružje.

— Pobuna i napad oružjem na oficira dakle pokušaj ubojstva — reče hladno major.

– I to usred rata. Vojniče Bartone Dale, zbog očuvanja discipline moram vas ustrijeliti!

Uperi vojnički revolver u bivšeg kažnjenika, koji se iznenada sruši na koljena, digne obje ruke i počne preklinjati.

– Nemojte! Nemojte! – vikao je promuklo. – Poludio sam u Yumi! Ne pucajte, majore! Recite neku riječ u moju korist, kapetane!

Potpuno je nestala njegova nabusitost i svadljivost. Pogledom je ponizno molio Johna Kendalea da mu pomogne. Kapetan kimne majoru.

– Povest ću ga sa sobom i omogućiti mu da pokaže kakav je – reče.

Pride slijedećem čovjeku, koji počne govoriti bez pitanja.

– Jim Smit iz Nebraske, po zanimanju kauboj. Nekoliko sam puta i krao goveda, ako baš želite znati istinu, kapetane.

– A tko nije? – odvrati protupitanjem John Kendale i kimne naredniku.

Promatrao je već slijedećeg čovjeka, koji je bio srednje visine i nije se doimao osobito snažnim. Koža mu je pocrvenjela jer nije podnosila sunce.

– Dave Mahin, kapetane – reče taj čovjek, svijetle mu oči ostanu pritom bezizražajne i kao prekrivene nekom koprenom. – Nije potrebno da bilo što drugo znate o meni, kapetane.

John Kendale ga je dugo gledao. Ocjenjivao ga je pogledom i napokon zaključio da potječe s Istoka i da, vjerojatno, za njim traže zakon.

– U redu, Mahine – prozbori i kimne.

Slijedeći je bio Bull-Ben Murray, kojeg je već jučer upoznao i koji je radio u kuhinji.

– Ako pronađemo nekog snažnog konja koji ga može nositi – reče Kendale – povest ćemo ga sa sobom naredniče!

– Naći ćemo konja za njega – odvrati narednik i naceri se gorostas, koji srdito zagunda.

John Kendale je već stajao pred slijedećim čovjekom i gledao pametne, pronicave oči. Taj je čovjek bio visok, mršav i nekako na prvi pogled, neupadljiv. Nosio je dva revolvera. Pogledavši ga malo bolje, Kendale je naslutio da je opasan.

– Jack Sinclair, kapetane – progovori hladno dugonja. – Ovdje sam zato što mi je jedan južnjački metak ubio ženu. Dogodilo se to u Georgiji, ali je oficir tog odreda otišao u Arizonu, neki kapetan Virgil Marlowe...

– Znam – prekine ga John Kendale. – I ja tražim južnjačkog kapetana Virgila Marlowa. Pouzdano znam da je u Arizoni. Nadam se da ćemo ga uhvatiti.

– I ja se nadam, kapetane – odvrati mirno Jack Sinclair, a bezbojne mu oči hladno zasvjetlucaju.

John Kendale pride slijedećem čovjeku.

Za jedan je sat izabrao dvadeset četiri vojnika a narednik je zapisao njihova imena.

– Svi pripadnici Bannakova odreda koje sam izabrao – progovori John Kendale – tvore od sada Kendalov odred. Dakle, neka odstupi Bannakov odred, a Kendalov odred neka još ostane!

Približi se major i odvede svoje preostale ljude na drugu stranu dvorišta kako bi im ondje dao nove zadatke.

John Kendale je pustio svoje ljude da stoje. Polako krene duž reda i zastane.

— Vjerojatno ćemo odjahati već sutra — reče. — Neće to biti nikakav bezazlen izlet. Nitko ne smije napustiti ranč! Naredniku ću dati potanke upute i on će se brinuti o njihovom izvršenju. Ali prije toga moram kazniti nedolično ponašanje jednog vojnika.

Pogleda Bartona Dalea i zatim pokaže na tlo pred sobom.

— Vojniče Dale, što je to pred mojim nogama? — zapita.

Zdepasti i nesumnjivo snažni bivši zatvorenik iz Yume oklijevao je nekoliko trenutaka.

— Tu sam maloprije pljunuo, kapetane — odgovori protiv volje.

— Tako je, vojniče Dale. Pljunuli ste svom oficiru pred noge. Bio je to početak vašeg kršenja uobičajene discipline.

— Kendale mu odlučno priđe i reče mu hladnokrvno u lice:

— Počnite rukama skupljati prašinu i pokrijte njome tu sramotnu mrlju! Napravite na svom ispljuvku takav humak da nećete moći vidjeti preko njega! Imate vremena do izlaska sunca. Jeste li me razumjeli, vojniče Dale?

— Jesam, kapetane — odgovori prigušeno Barton Dale, a lice mu se izobličilo od bijesa. Oči mu podmuklo zasvjetlucaju. — A ako ne poslušam kapetane? — zapita hrapavim glasom.

— Bio bi to već drugi znak neposlušnosti, pa vam više ne

bih smio dati novu priliku da se popravite, vojniče Dale. Na-
redio bih da vas u zoru strijeljaju zbog pobune i napada na oficire.

Barton Dale polako izdahne zrak iz pluća. Zurio je u kapetanove sive oči i najednom je naslutio da se kapetan ne šali i da bi ga uistinu ustrijelio. Spoznao je da se namjerio na vrlo odlučna čovjeka.

*

Kasno navečer sjedili su major i John Kendale na verandi. Širokim je dvorištem neprestano tamarao Barton Dale, posvuda skupljao golim rukama sitni pijesak i nosio ga na hrpu, koja mu je sezala već do pojasa.

— Mora se priznati, prilično ste strogi, kapetane Kendale — reče major i tiho se nasmije. — Taj momak će imati pune ruke posla sve do svitanja. Očito, čvrsto je uvjeren da ćete ga inače ustrijeliti, no neće vam to nikada zaboraviti. Ubit će vas čim mu se ukaže prilika. Ne smijete to smetnuti s uma. A i ostali će vam zagorčiti život. Osobito teško će vam biti kad izvršite prvi dio zadatka. Tada ćete ih obuzdati i otjerati od otetog blaga teže nego što biste čopor vukova otjerali od zaklanog mladog bizona. K vragu, čini mi se da i ne možete uspjeti, Johnne.

— Vidjet ćemo — odvrati Kendale i pogleda preko dvorišta. Na mjesecini razabere nekog jahača koji je baš u tom trenu ulazio polako kroz široka vrata.

Major iznenada oživi i žustro skoči na noge.

— Dolazi Yucca! — reče Kendalu. — On je Jakvi kojeg sam polao u Meksiko kako bi provjerio kakvo je stanje! Vrlo se brzo vratio. Odjahao je prije nepuna dva tjedna. Dakle, kapetane, sada ćete doznati što vas očekuje i kakve su vam nade.

Indijanac Yucca je u međuvremenu prošao kroz dvorište i ostavio svog konja. Lakim se i gipkim koracima popne na verandu.

— Kapetan Virgil Marlowe je u Sonori, na hacijendi »Blanca Rosa«, prije četiri dana preuzeo blago — reče. — Dobio je šest stotina kilograma zlata i dva velika limena sanduka sa zlatnim i drugim nakitom, dragim kamenjem, biserima i sličnim stvarima. Noći su još svijetle, pa kapetan Marlowe čeka da postanu tamnije. Tada će prenijeti blago preko granice. Zaputit će se odmah kroz New Mexico prema Texasu. Ima pod svojim zapovjedništvom trideset šest prvorazrednih i vrlo discipliniranih vojnika. Dobit će i nekoliko izviđača, Indijanaca.

Zašuti i pažljivo pogleda Johna Kendala. I kapetan ga je promatrao.

— Čuo sam već o vama, kapetane — reče Yucca. — Ustrijelili ste četiri Apaša. Kočizove ratnike. Peti je pobjegao!

— Istina je — odvrati Kendale. — U Arizoni se brzo šire vijesti.

— Jedan od četvorice poginulih bio je Kočizov sin, kapetane. Doduše, Kočiz ima mnogo sinova, jer je slavan poglavica s mnogo žena, no kad god mu netko ubije nekog

od sinova, smatra to velikom sramotom.

Yucca polako side s verande i odvede konja prema oborima.

John Kendale je opet razmišljao o svom zadatku. U štab generala Leeja stigla je vijest iz Meksika da su bogati Amerikanci u Sonori, vlasnici rudnikâ i rančeri, osnovali udruženje kojem je cilj da potpomogne robovlasničke države u ratu protiv Sjevera. Zbog toga je prikupljeno blago. Sjevernjački su doušnici uspjeli doznati i to da će blago dopremiti u štab generala Leeja jedan odred južnjačke konjice. Poslije tih vijesti Sjever je poslao njega, Johna Kendalea, u Arizonu i povjerio mu zadatak da svim sredstvima spriječi da Jug dobije novčanu pomoć kojom bi se produžio krvavi rat!

Taj je zadatak namjeravao pošto-poto izvršiti.

III

Jedan sat prije svitanja odred se postrojio. Svi su već doveli osedlane konje, a i tovarni su konji, s hranom i opremom, bili već spremni za polazak.

Među postrojenim je ljudima nedostajao samo jedan član odreda: Barton Dale, bivši kašnjenik iz Yume.

On je još skupljao pijesak i prašinu. Imao je još jedan sat vremena. Humak koji je napravio dosezao mu je do brade pa je, prema tome, još mogao vidjeti preko njega. Posrtao je već od umora i neprestano se znojio. Oči su mu pocrvenjele i podlile se krvlju.

Odred ga je šutke promatrao. Svima je bilo jasno da je to samo upozorenje i da će kapetan, ako mu se opet netko suprotstavi ili ga čak napadne, slijedeći put biti mnogo grublji i nemilosrdniji.

— Slušajte me, ljudi — progovori John Kendale. — Dobio sam posebna ovlaštenja za ovaj zadatak. Vrhovno mi je zapovjedništvo naredilo da svaki otpor kaznim prema svojoj vlastitoj ocjeni. Mogu strijeljati dezertere i pobunjenike bez ikakva suđenja, a ratni će sud poslije potvrditi moje odluke. Htio sam vam to jasno napomenuti već na početku, ljudi.

Osvrne se prema Bartonu Dalu, koji je upravo donio još dvije šake pijeska. Bivši se kažnjenik morao nagnuti daleko naprijed bacajući taj pijesak na vrh humka. Nije pogodio vrh, pa je pijesak skliznuo niz humak.

Vidjevši to, Barton Dale razjareno krikne. Činilo se da je izvan sebe od bijesa. Navali na humak i počne ga, vičući iz sveg glasa, udarati rukama i nogama. Napokon se baci na zemlju i počne valjati kao da je poludio.

Svi su ga šutke gledali. Kraj staja se pojaviše oba stražara i iznenađeno se zabuljiše u njega.

Izenada se prestao valjati po tlu i vrlo tiho zajecao. Nakon nekog se vremena digne i polako krene prema Johnu Kendalu. Zaustavi se tri koraka ispred njega.

— Neka ide do vraga vaš prokleti humak, kapetane! — izusti zadihano. — Ne mogu ga

podići! A više i neću! Više neću stvarati od sebe budalu! Više se ne bojim! Hajde, ustrijelite me! Odbijam vašu zapovijed! Neću više biti budala i skupljati pijesak po cijelom dvorištu! Neću više puzati pred vama kao pas, kapetane!

Rekavši to, gnjevno se zagledao u Johna Kendala. Malo se njihao na nogama.

Kapetan kimne. Lice mu je ostalo potpuno bezizražajno. Što god je mislio ili osjećao, sakrio je duboko u sebi.

— U redu, Dale! — progovori izvukavši revolver. — Onda ću vas, ipak, morati ustrijeliti. Neću s ovim odredom moći izvršiti težak zadatak ako već na početku dopustim jednom pobunjeniku da se izvuče bez kazne. Dao sam vam lijepu priliku! I umalo ste uspjeli. Imate još jedan sat vremena. Dajem vam sada tri sekunde! Ili ćete poslije tih triju sekundi još stajati preda mnom i zatim se srušiti mrtvi, ili ćete se opet prihvatiti posla.

Pričeka malo, a onda počne brojiti. Glas mu je bio hladan i odlučan. Nijedan član odreda nije sumnjao da će pucati.

Barton Dale ponovno izgubi živce i popusti. Gotovo životinjski urliknuvši, okrene se i oteura prema svom napola srušenom humku. Žurno počne skupljati pijesak i podizati humak. Sada mu je već pomagala rosa, ovlaživši donekle pijesak. Stoga se pijesak više nije rasipao i klizio niz humak kao prije. Postojala je nada da će Barton Dale uspjeti povisiti humak još dvadesetak centimetara.

Za to je vrijeme John Kendale obilazio s narednikom odred. Pažljivo je pregledavao opremu, oružje, sedla i konje.

Gotovo kod svih je vojnika pronašao boce rakije. Riječ je bila o rakiji što su je sami ispekli ili o meksičkoj rakiji. I u većini čutura za vodu, što su visjele o sedlima, našao je rakiju. Prolio ju je i pritom je jasno čuo kako vojnici prijeteci gunđaju.

Kroz dvorište se približavao Yucca vodeći konja.

— Ubrzo ćemo krenuti! — reče mu John Kendale i osvrne se prema Bartonu Dalu.

Bivši je kažnjenik začudeno stajao pred humkom i podizao se, čak, na prste. Nije mogao vidjeti preko njega. Sretno usklikne i okrene se, ali nije stigao izvijestiti kapetana o svom uspjehu.

— Vojniče Dale, preuzmite napokon svog konja! — reče mu hladno John Kendale. — Drugovi su vam ga osedlali i spremili vam opremu. Zauzvrat ćete se četiri tjedna odreći svog dijela duhana i podijeliti ga svojim drugovima. Hajde, vojniče Dale!

Barton Dale je dahtao i vidljivo drhtao, ali se ne pobuni.

— Razumijem, kapetane! — reče samo i poslušao. Priđe svom konju, preuzme ga i pričeka s ostalima nove zapovijedi. —

John Kendale kimne naredniku.

— Neka uzjašu i krenu! — prozbori. Poslije te naredbe zaputi se preko dvorišta i zastavi pred verandom. Pozdravi majora i reče: — Majore, izvješćujem vas o polasku Kenda-

leva odreda, u kojem su jedan oficir, jedan narednik i dvadeset četiri vojnika i kojeg prati jedan vojni izviđač.

— Hvala! — odvrati major i otpozdravi. Tada side s verande i pruži kapetanu ruku.

— Mnogo sreće, John! Zaista će vam sreća biti potrebna. To je proklet zadatak. Žao mi je što nisam uspio okupiti pouzdane ljude. Uistinu mi je žao, vjerujte mi. Još jednom, mnogo sreće, John Kendale!

Kapetan se ponovno rukovao i zatim prišao konju. Dok se penjao u sedlo, čuo je narednika Russella Basila kako naređuje pokret.

— U dvoredu nadesno! — vikao je narednik. — Naprijed! Juhuuu!

No nijedan jahač ne ponovi *juhuuu* kao što se uobičajilo u konjici.

John Kendale se zaputi prema čelu kolone. Jašući mimo članova odreda što su se kretali u dvoredu, vidio je smrknuta lica. Dobro je znao da vodi čopor dvonožnih vukova.

Isto je tako znao da će stradati ako ti vukovi pronađu nekog predvodnika koji mu je dorastao.

IV

Za dva sata naredi John Kendale svojim ljudima da sjašu i da jedan sat pješače. Oko podneva su se odmorili kraj jedne jame s vodom pod topolama.

Navčer je pred njima bila pustinja. Krvavo je sunce, zalazeći, obojilo rumenom bojom treperav zrak što je zbog vrućine još titrao nad tlom.

Johnu Kendalu je sve to bilo poznato. Sjećao se tog kraja jer je prije nekoliko godina vodio tuda patrolu.

Kad se počelo mračiti, pogleda izviđača.

— Čim sunce prestane pržiti, kapetane... — promrmlja Yucca i kimne.

Razumjeli su se.

Kendale okrene konja i krene duž poredanih vojnika. Svi su bili prašnjavi, znojni i umorni. Jedino je Barton Dale bio vrlo iscrpljen, što nije ni bilo čudno.

Vidjevši da ljudi, iako su cijeli dan putovali i prilično mnogo pješačili kako bi poštedjeli konje, i iako su bili izloženi ubitačnoj vrućini, prašini i žeđi, ipak nisu na izmaku snaga, shvatio je o kakvim je ljudima riječ.

Izdržljivi su i žilavi poput pustinjačkih vukova, mislio je. A i opasni poput njih!

— Odmorite se do noći! — reče im. — Tada ćemo krenuti kroz pustinju prema bregovima. Ne smijemo jahati kroz nizinu danju, jer bi nas tada otkrili Indijanci.

Poslije tih riječi kimne naredniku. Russell Basil zapovjedi vojnicima da sjašu.

Odmarali su se dva sata. Nakon toga su produžili. Iako se spustila mrkla noć, pustinjaško je tlo još isijavalo vrućinu.

Međutim, pred jutro je naglo zahladnjelo, pa su se ljudi obradovali kad im je naredeno da sjašu i opet hodaju. Pješačili su do svitanja.

Stigoše do gorskog lanca Picacho. Yucca ih, kad su prešli još tri kilometra, uvede u du-

boku uvalu, okruženu strmim stijenama. U njoj je bila jama s vodom i mogao se naći ugodan hlad pod drvećem i grmljem.

Kendale postavi straže na obližnje vrhove. Potom su podigli logor.

— Tako će biti svaki dan, momci! — reče glasno i srdito Lukey Gibson. — Dan na dan! Jer, mi smo vojnici! Moramo jahati kroz ovu prokletu zemlju iako ne znamo razlog za to. Moramo gutati prašinu i znojiti se krvlju. Moramo držati jezik za zubima i slušati kad nam kažu da treba jesti, piti, spavati i... Zašto li sam postao vojnik?

— Zato što bi te debeli major inače objesio kao konjokradicu — podsjeti ga bivši kauboj Jim Smith iz Nebraske.

*

Stalno su jahali noću i odmarali se danju. Treće su noći naišli na neko mjestance čije se zgarište još dimilo.

— To je bila Santa Anna — reče Yucca. — Vraćajući se k majoru, prošao sam ovuda. Tada je još sve bilo u redu. U mjestancu je živjelo četrdesetak ljudi, a u okolici je bilo nekoliko rudnika i rančeva. Ovuda prolazi cesta za Nogales. Na mjestance su, očito, navaliли Apaši i ne vjerujem da je bilo tko preživio.

— Ipak, treba da provjerimo — promrmlja John Kendale.

Pronašli su samo poginule i odmah produžili.

To je razoreno naselje bilo prvi trag smrti na koji su naišli na svom putu. Ali tih će tragova biti još mnogo, slutili su.

— Zacijelo će nas Apaši us-

koro otkriti – upozori Yucca Kendala. – Sutra će neki njihov izviđač naići na naše tragove. Ipak moramo produžiti u ovom smjeru, kapetane. Ne smijemo jahati zaobilazno i gubiti vrijeme. Za dva dana je mjeseca mijena. Možda će se okrenuti vjetar i noći postati mračne. Tada će blago prijeći preko granice. Stoga moramo produžiti.

Sutradan poslije podne ugledali su iza sebe dimne signale, kojima su ubrzo odgovorili signalima na bregovima u daljini.

Yucca je odgonetnuo znakove i ukratko ih ispričao.

– Otkrili su nas – reče. – Iza nas su Čirikahue i Kočizovi ratnici. Šalju vijesti o nama na jug. Spominju točno koliko nas je i zatim daju znak za četiri mrtva ratnika. Prepoznali su vas, kapetane. Apaši su vas prozvali »Četiri mrtva ratnika«.

– Turobno se osmjehne i pokaže na jug. – Ondje su Meskaleri i Jakviji. Javljaju da će nas dočekati kao što zaslužujemo.

John Kendale samo kimne.

– Onda više nije potrebno da se skrivamo, već možemo jahati otvoreno – reče. – Krenut ćemo odmah. Htio bih da do noći prijedemo još jedan dio puta.

Kad je narednik zapovjedio pokret, neki su vojnici počeli psovati prilično glasno, a nitko se u odredu nije žurio iako ih je narednik strogo tjerao da što brže osedlaju konje.

– Idi ti lijepo do vraga – reče mu Bull-Ben Murray. – Svima nam je jasan položaj. Iza i ispred nas su Indijanci. Prema tome, nemamo baš ni-

kakvih razloga da se žurimo. Ovdje imamo vode i lijep položaj koji možemo zadržati tjednima. A na jugu...

– Pripazi na jezik, Murray – odvratila mu narednik i htjede se okrenuti.

Uto pristupi Bill-Benu Murrayu šutljivi Dave Mahin, kojeg je John Kendale od početka smatrao sumnjivcem s istoka.

– Sada je dosta, Basile! – progovori hladno Mahin. – Dosta nam je kapetanova naredivanja. Pobrinut ću se da nas prestane gnjaviti. Vidjet ćeš!

Netremice je promatrao Russella Basila kao zmija zeca. Kad je narednik htio progovoriti, javi se opet Bull-Ben Murray.

– Pazi, Russelle! – upozoriva. – Svi smo složni! Ako budeš tvrdoglav i glup, mogao bi otpratiti kapetana u pakao! Možeš birati!

Narednik Russell Basil se pokoleba. Polako se okrene i potraži pogledom Johna Kendala.

Kapetan je pod nekim stablom sedlao svog ridana i počeo mu pregledavati kopita.

Dave Mahin mu se približi na desetak koraka i zaustavi.

– Hej, kapetane! – dovikne glasno.

Povik mu je bio prijeteći, pobjedonosan i istodobno zloban.

John Kendale pusti kopito koje je pregledavao. Hitro se okrene, no bilo je već prekasno, jer je Dave Mahin, hladnokrvni ubojica s Istoka, odavno izvukao oružje i uperio mu ga u leđa.

Međutim, hitac nisu ispalili ni Mahin, ni Kendale. Ispalio ga je Jack Sinclair. Stojeći malo

po strani, povukao je nevjerovatno brzo revolver i opalio u istom djeliću sekunde. Činilo se da nije imao vremena za nišanje.

Pa ipak, metak izbiye Mahinu revolver iz ruke.

Tada se Jack Sinclair munjevito okrene i uperi revolver u ostale vojnike.

Uto se pojavi i Yucca, držeći uperenu pušku o boku. Jasno se vidjelo da je spreman braniti oficira.

Narednik Russell Basil se brzo odmakne od Bull-Bena Murraya i također izvuče revolver.

Nakon toga zavlada grobna tišina. Većina je vojnika zurila u Jacka Sinclaira.

– Dakle – progovori on hladnokrvno – taj prokleti ubojica iz Bostona htio je uistinu pucati! Slušajte, momci, ja sam uz našeg kapetana, jer će nas on dovesti do jednog drugog kapetana, za kojim tražam.

Pogleda Johna Kendala i kimne mu.

– Nesumnjivo je da je ovo bio pokušaj ubojstva, kapetane – nastavi. – Mogu to potvrditi u svako doba. U ovom odredu nećete naći nijednog čovjeka koji bi...

John Kendale shvati što mu Jack Sinclair želi reći, pa ga prekine.

– Govorite samo kad vas pitam, vojniče Sinclairu!

Rekavši to prilično osorno, pristupi Davu Mahinu držeći revolver u ruci.

– Krenuli smo na ovaj daleki put kako bismo izvršili zadatak kojim možemo spriječiti produženje rata, Mahine –

reče. – Uspijemo li obaviti ono što smo naumili, spasit ćemo, bez sumnje, stotine ili čak tisuće ljudskih života. Stoga neću i ne smijem dopustiti okorjelom ubojici iz Bostona da ponovno ugrozi tu priliku da spriječimo odgađanje svršetka rata.

Izrekao je to odlučno i smireno i istodobno podigao oružje.

Dave Mahin spozna svoju neizbježnu sudbinu. Krikne, baci se na zemlju i posegne za revolverom što mu ga je Jack Sinclair metkom izbio iz ruke. Ovaj ga put uhvati lijevom rukom, otkotrlja se i tada klekne.

– Evo ti! – vikne promuklo i htjede opaliti na kapetana.

John Kendale okine prvi. Opalio je samo jedanput. Tada pogleda okupljene vojnike.

– Dodite ovamo! – reče im strogo.

Poslušali su ga protiv volje i pritom su gundali i psovali. Možda bi se bili čak i otvoreno pobunili, da nisu Jack Sinclair, narednik Russell Basil i Yucca držali upereno oružje. Vidjevši da bi otpor bio besmislen, priđeše nevoljko Johnu Kendalu i stvoriše pred njim polukrug.

– Zadatak nam je da otmemo blago – progovori on.

– Pristalice robovlasničkih država skupile su u Meksiku nekoliko stotina kilograma zlata i dragulja. Cijelo to blago namjeravaju dopremiti u štab generala Leeja. Tim zlatom bi kupili u Evropi oružje, municiju i drugi ratni materijal. Zadatak nam je da im otmemo to golemo blago. jeste li me razumjeli?

Zamislili su se, a onda kimnuše. Počeli su se uzbuđeno došaptavati.

— Eh, kapetane — progovori jasno i glasno Lukey Gibson — da ste nam odmah rekli kako idemo po nekoliko stotina kilograma zlata i dragulja, bili bismo vas slijedili poslušno kao psići i ne biste imali baš nikakvih neprilika s nama! Nije li tako, momci? Pa, svi mi želimo da Jug ne dobije to blago!

Ostali vojnici poprate njegove riječi klicanjem. Kao da su se u tren oka promijenili. Tvrde i inače hladne oči najednom su im se čudno sjale. Bili su oduševljeni, to se jasno vidjelo.

John Kendale ih je promatrao. Spremi revolver i pogleda Dava Mahina, koji je nepomično ležao pred grmom. Slušajući svoje ljude kako uzbuđeno raspravljaju, znao je da će ih od sada, dok ne otmu zlato, držati čvrsto u rukama. Od sada će spremno izvršavati svaku njegovu zapovijed i neće se bojati nikakvih opasnosti.

Ali nevolje će započeti ako im se osmijehne sreća i ako uspiju oteti blago južnjačkom odredu. Tada će nastati pravi pakao.

Znao je to vrlo dobro. Međutim, nije znao kako će tada overladati njima i nametnuti im vojničku disciplinu. Već sada su nestrpljivi i unaprijed se rađuju, a tada će, vjerojatno, sasvim izgubiti glavu. Jednostavno, poludjet će, opijeni golemim bogatstvom.

Ipak, do tog je trenutka preostalo još mnogo vremena.

Treba najprije da otmu zlato. I treba da se probiju kroz apaško područje.

Za to je Johnu Kendalu bio potreban pouzdan odred, u kojem će se svaki čovjek boriti do posljednjeg daha. Otkrivši im svrhu zadatka, postigao je baš taj cilj.

Te protuhe i razbojnici znaju sada da je riječ o bogatom ratnom plijenu i to im je dovoljan razlog da jure kroz sve opasnosti.

Spremajući se za polazak, izvršavali su kapetanove naredbe brzo i točno tako da nisu nimalo zaostajali za uvježbanim elitnim vojnicima.

Kad je odred krenuo, ostao je iza njega prvi poginuli: Dave Mahin.

V

U sumrak nadoše na Yuccu i iznenadiše se vidjevši da nije sam.

S njim je bila neka žena, i to bjelkinja! Gotovo nisu mogli vjerovati svojim očima.

John Kendale zapovjedi da se odred zaustavi.

— Ovo nije moguće! — promrmlja iza njega narednik Russell Basil. — Zar je moguće? Žena usred apaškog područja, usred pustinje. Zar vidim utvare?

I ostali su jahači zabezeknuto gledali. I žena je njih gledala, ispitivački i odlučno. Tada se zagleda u Johna Kendala.

Kapetan je bio začuden kao i njegovi ljudi. Usprkos sumraku razabrao je da je riječ o mladoj i vrlo zgodnoj ženi. Ljepota joj se mogla naslutiti iako je bila

iscrpljena, raščupane kose. Imala je na sebi mušku odjeću, a crvenkastu je kosu svezala na potiljku vrpcom. Oči su joj bile plavo-zelene, nos kratak i malo prčast, jagodične kosti visoke a usta bujna. Doimala se vrlo odlučno i ponosno. Svojim je držanjem odavala da se navikla na tu grubu zemlju i da se zna brinuti sama o sebi.

— Kakva je to družina? — zapita a glas joj je bio promukao i iscrpljen. — Ovaj mi Indijanac nije htio reći...

— Jašemo prema granici — odvrati John Kendale i kimne Yucci.

— Čula me kako se približujem, iako sam se kretao tiho — progovori mirno izvidač. — Iskusna je. Sakrila se među onim kaktusima. Već prije toga sam opazio njen trag i shvatio da je riječ, bez sumnje, o nekoj bjelkinji.

— Jašemo prema granici — obrati se John Kendale neznanke i sjaše. — Ja se zovem John Kendale. Jesmo li blizu nekog naselja ili nekog gradića?

Mlada ga je žena ukočeno gledala, a onda zatrese glavom.

U sumraku joj je vidio u očima duboku tugu. Tek sada shvati da uspješno vlada sobom i da je ponosna. Nasluti da bi neka druga žena na njenu mjestu bila, vjerojatno, potpuno slomljena, obuzeta strahom i panikom. Ona međutim nije ni plakala.

— Ja se zovem Constance Lee — odgovori ona i prkosno podigne glavu. — Živjela sam s bratom i nevjestom u brdima, dvadesetak kilometara odavde.

Obradivali smo malen posjed. Brat i nevjesta radili su na polju i uz njih je bio njihov sinčić, šestogodišnji dječak, kad su navalili Apaši. — Za tren je zašutjela i duboko udahнула zrak. — Ubili su mi brata, a malo poslije i nevjestu. Vidjela sam sve to kroz prozor. Zatim su krenuli prema kući. Istrčala sam s druge strane i skočila u bunar. Izišla sam iz njega tek kad se smračilo. Posjed su spalili i sve uništili. Pokopala sam brata i nevjestu, ali Tommyja nisam nigdje našla. Po svoj prilici su ga Apaši odveli sa sobom.

Umorno je spustila glavu. Gledajući joj tjeme, John Kendale zaključio kako je prilično visoka.

— A kamo ste se sada zaputili? — zapita je.

Ona podigne lice i pogleda ga, no u međuvremenu se znatno smračilo. Više joj nije mogao razabrati izraz očiju.

— Krenula sam k Apašima. Kod njih je Tommy. Možda bi me neki ratnik uzeo za ženu, pa bih tako ostala uz dječaka. Upoznala sam nekoliko žena koje su živjele kod Apaša. Tko se navikne na njihov život, nije nezadovoljan. Tommyju sam prijeko potrebna. On je još malen, a ostao je bez majke. Svakako bih mu...

Napokon je izgubila vlast nad sobom. Nešto se slomilo u njoj.

Padne na koljena, pokrije lice rukama i počne grčevito plakati. No, taj joj je plač mogao samo pomoći.

— Sjašite! Zapalite vatru! Skuhajte večeru! — naredi odrešito John Kendale.

Sagne se i podigne Constance Lee na noge. Odvede je do stijene. Jack Sinclair odmah prostre ondje gunj.

– Morate mi pomoći – traži iznenada Constance Lee.

– Nećete, valjda, dopustiti da dječak ostane među ljudima koji su mu potpuno strani. Shvatite kakav je to udarac za njega. Morate...

– Smirite se – promrmlja John Kendale. – Pješačili ste dvadesetak kilometara kroz ovu pustoš. Ogladnjeli ste i ožednjeli. Potpuno ste iscrpljeni. Treba da se najprije odmorite. A što se tiče Apaša, ne brinite. Oni su pred nama. Pokušat će nam zakrčiti put. Gotovo nikako nećemo moći izbjeći borbu s njima. Ako je dječak kod njih, oslobodit ćemo ga, vidjet ćete.

Govorio je umirujućim glasom i nastojao je utješiti. Želio ju je natjerati da se opusti i zaspí. Nije vjerovao u svoje riječi, nije vjerovao da će uspjeti osloboditi dječaka. Imao je sasvim drugačiji zadatak i nije smio zbog nekog dječaka upasti u još veće opasnosti. Nije smio zbog Tommyja Leeja ugroziti jednu mnogo važniju zamisao, bitnu za tisuće života.

Prisili zaplakanu Constance da se ispruži na gunju. Zatim se obrati Jacku Sinclaru.

– Brinite se o njoj, Sinclaru. Jahat će na jednom od rezervnih konja. Kad se najedemo, ostavit ćemo upaljenu vatru i produžiti. Možda uspijemo prevariti Apaše i navesti ih na pomisao da još sjedimo kraj vatre, iako ćemo biti već mnogo bliže.

Oko ponoći su ponovno krenuli. Constance Lee se za tog odmora dobro najela i odspavala dva sata. Spavala je, uistinu, čvrsto i mirno.

No probudila se sama od sebe kad su vojnici počeli sedlati konje.

Yucca povede sada odred na istok. Tek kad su se našli iza gorskog lanca što se pružao od sjevera na jug, skrene opet prema jugu.

Uskoro stigoše do mračnog otvora nekog klanca i zaustaviše se dvjesto metara ispred njega, među stijenjem i kaktusima.

– Možda nas Meskaleri tu čekaju – reče Yucca. – Nikad se ne može pouzdano predvidjeti što će učiniti apaški ratnici.

– Vojniče Gibsone! – dovikne tiho John Kendale osvrnuvši se.

Konjokradica se izdvoji iz dvoreda i približi kapetanu.

– Izvolite, kapetane?

– Odjašite u klanac, Gibsone – reče Kendale. – Budite prilično bučni! Htio bih provjeriti ima li u klanecu Apaša! Ostanete li živi, Gibsone, krenut ćemo za vama. To je sve!

Lukey Gibson je nekoliko sekundi sjedio u sedlu kao kip, a onda duboko udahne.

– To nije pošteno – prozbori promuklo i prigušeno. – Pa, ja nisam izviđač! Ja sam običan, sitan konjokradica. Zašto ne ujaše u klanac ovaj Indijanac?

– Zato što mi je potrebniji nego vi – odvrati hladno John Kendale. – Krenite, vojniče Gibsone! Naredujem vam! Jasno?

Lukey Gibson razmisli tri sekunde. Sjeti se **Dava Mahina**. Znao je, osim toga, da sada cijeli odred misli samo na zlato i da mu nitko neće priteći u pomoć ako se suprotstavi. Štoviše, svima je bilo vrlo drago što je baš on izabran za taj opasni zadatak, a ne oni.

— Eh, uvijek nadrljam ja, jadni konjokradica — progonđa **Lukey Gibson**.

Polako krene prema ulazu u klanac i nestane u tami. Jahao je sporo i oprezno. Topot kopita uskoro se nije čuo zbog žubora potocića.

Povremeno se zaustavljao i osluškivao, ali nije mogao čuti baš ništa osim potoka.

Tješio je sâm sebe da je uvijek imao dobar nos i da se mogao pouzdati u svoj instinkt. Bio je, zaista, vrstan konjokradica. Još se sjećao kako je opasno bilo prije tri godine kad je jednom meksičkom generalu ukrao iz štaba u Sonori najdražeg konja. Bila je riječ o divnu vrancu, za kojeg mu je jedan bogati zavodnik iz Kalifornije platio tisuću dolara. Dobro se sjećao kako su ga progonili generalovi ljudi, a sjećao se i mnogih drugih pustolovina što ih je doživio krađući konje.

Još nikada nije osjetio takav strah kao maloprije kad mu je kapetan povjerio ovaj zdatak.

Međutim, danas ga instinkt nije opominjao. Ostao je sasvim miran. Nije mu se grčio želudac niti je osjećao mučninu.

Stigavši do okuke, vidio je već izlaz iz klanca. Ondje je gorjela vatra.

Ostavi konja i počne se šunjati između stijena i grmlja

duž veselog potoka prema izlazu iz klanca. Probudila se u njemu radoznalost.

Kretao se tiho poput Indijanca, a bio je i lukav i spretan poput njih. Straha je potpuno nestalo. Čvrsto je vjerovao da mu ne prijete baš nikakva opasnost i da mu je danas sreća sklona.

Približivši se izlazu, ugleda kraj vatre bijelog dječacića i jednog Indijanca kojem je ruka bila povezana krvavom krpom.

Očito, **Apaši** su odjahali i ostavili samo jednog ranjenika da čuva uhvaćenog dječaka. Dijete je spavalo, pokriveno gu-njem.

Apaš se iznenada digne i, iako je bio ranjen, krene lakim i gipkim koracima. Zagleda se prema onoj strani gdje se skrivao **Lukey Gibson**. Konjokradica izide iz zaklona s uperenim revolverom u ruci.

U trenutku kad je **Apaš** htio baciti nož, **Lukey Gibson** opali.

John Kendale se upravo htio okrenuti prema **Yucci** i ipak ga poslati u klanac kad se pojavio **Lukey Gibson**. Konjokradica je imao pred sobom na sedlu dječaka.

— Kraj vatre su bili samo jedan **Apaš** i ovaj dečko, kape-tane — izvijesti. — **Apaš** je stradao, a dječak je živ i zdrav, ali je pun buha. Neprestano se češe. I mene su već počele gristi te životinjice. Buhe će napasti cijeli odred, kapetane!

Uto **Jack Sinclair** dovede **Constance Lee**.

— **Tommy!** — uzvikne ona prigušeno. — **Tommy** moj! Evo tvoje tete **Conny!**

John Kendale prekine taj pri-zor i strogo naredi pokret.

Namjeravao je proći kroz klanac.

Krene na čelu. Svi su podboli mamuzama konje. Jack Sinclair povede za sobom Constancina konja.

— Drži se čvrsto, kauboju! — vikne Lukey Gibson dječaku u uho. — Drži se čvrsto!

Kad su već svi konji galopirali i topot kopita odjekivao u noći i u klancu, začuju se bijesni povici iza odreda.

Počele su praskati puške. Za vojnicima su zviždali meci i strijele. Ipak, Apaši nisu mogli pogoditi cilj. Bili su još predaleko.

Bili bi se dovoljno približili da je John Kendale još samo malo oklijevao.

VI

Oko podneva stigoše do meksičke granice, ali ta je granica postojala samo na papiru.

John Kendale pokaže na jug.
— Je li na toj strani En Palme? — zapita Yuccu.

— Da, to je već Sonora — odgovori Yucca. — A iza onih dalekih bregova je naselje. Preko prijevoja se može stići do velike hacijende „B'arca Rosa“. Ondje je opasno. Na hacijendi je zaposleno više od stotinu vakera i drugih radnika. Treba da potražimo neko prikladno mjesto, kapetane, na kojem bismo mogli duže logorovati. Tada ću krenuti u En Palme ili odjahati preko prijevoja i provjeriti da li južnjački odred još čeka mrkle noći ili je već krenuo. Mogli biste poslati jednog čovjeka u grad da kupi stvari potrebne za ženu i dijete. En Palme je malen, ali postoji

u njemu velika trgovina. Grad je po svoj prilici prepun izbjeglica koje su se ondje sklonile pred Apašima. Možda bi, čak, bilo najbolje da ženu i dijete ostavite ondje, jer naš će povratak biti teži i opasniji nego put ovamo! Iz raznih razloga, zar ne?

John Kendale ga pogleda za tren u oči i opazi u njima duboko razumijevanje.

— Onda potražimo neko pogodno mjesto na kojem bismo se mogli ulogoriti — reče.

Jedan sat nakon toga otkrili su malen slijepi klanac, u kojem je izvirala voda. Bilo je tu i trave, drveća i grmlja.

Ulogorili su se, a onda je Yucca šutke odjahao.

John Kendale pozove k sebi Lukeya Gibsona i još jednog čovjeka. Dade im nekoliko zlatnih dolara.

— Odjašite u En Palme — reče im — slušajte što se priča i otvorite oči. U trgovini kupite stvari za Constance Lee i dječaka. Popijete li više od tri čaše, smatrat ću to pobunom. Jeste li me dobro razumjeli?

— Jesmo, kapetane — odgovoriše složno i pozdraviše u isti tren kao da su se posebno pripremili za tu priliku. Oči su im se uzbuđeno iskrile. Uskoro su odjahali na umornim konjima.

John Kendale je prilično zabrinuto gledao za njima. Znao je da se izvrnuo velikoj opasnosti. Ta dvojica nisu pouzdana i možda će se napiti. Možda će čak sresti prijatelje i s njima skovati plan kako bi se sami mogli dokopati blaga. Šest-sedam takvih protuha, pre-

mazanih svim mastima, može smisliti svašta i pokazati veliku hrabrost kad je riječ o milijunima.

Zabrinuo se zbog njihova odlaska u En Palme, no znao je da nije mogao učiniti ništa drugo. Mora ostati uz svoj odred, a Yucca ne može obaviti sve sâm.

Zamišljeno smota cigaretu. Kad ju je zapalio, progovori kraj njega Constance Lee.

– Htjela bih vam zahvaliti, kapetane. I želim vam od srca sreću pri vašem pothvatu.

John Kendale se zagrcne povukavši dim i počne kašljati. Umalo opsuje. Tada pogleda Constance, koja ga je promatrala smješkajući se.

– Znaite, dakle, što... – započne on.

Constance odmah kimne i prekine ga.

– Čula sam vaše ljude kako razgovaraju. Sve im se misli vrste oko bogatog plijena koji namjeravaju oteti južnjačkim vojnicima. Ne govore ni o čemu drugom. Vrlo lako sam naćula o čemu je riječ.

John Kendale ju je neko vrijeme gledao šutke.

– A zašto mi napominjete da ste doznali istinu o meni, o ovom odredu i mom zadatku?

Ona slegne ramenima.

– Ne bih htjela ostati s Tommyjem u Meksiku – reče. – Ipak je to za mene tuda zemlja. Ne bih htjela da me ostavite u En Palmu ili nekom drugom gradu. Uostalom, to više i ne možete učiniti. Morate računati s tim da bih mogla ispričati tajnu o blagu i namamiti na vaš trag razbojničke družine. Ovdje ima bezbroj bandi.

Morate mene i Tommyja povesti sa sobom. Imam u Prescottu strica. Omogućite nam, molim vas, da stignemo u Prescott!

Još ju je nijemo promatrao. Ponovno mu je upalo u oči da je odlučna i zgodna i da se umije snaći. Prema izgovoru je zaključio da je Teksašanka. Pogleda je u oči.

– Vi ste s Brazosa? – zapita je iznenada.

– Da, potječem s Brazosa – odgovori ona kimnuvši. – A i vi ste Teksašanin. Jedan od malobrojnih Tekšašana koji su se priklonili Sjeveru i bore se protiv južnjačke konfederacije.

– Zašto se ne bih priklonio Sjeveru? – odvrati on protupitanjem. – Borim se protiv robovlasnikâ. Kakva ima zla u tome?

– Vi ste oficir po zvanju?

– Jesam, gospodice.

– Ah, zovite me Constance. Bilo bi mi draže. Dakle, oficir ste. Tekšašani vas bez sumnje smatraju izdajicom zato što ste okrenuli leđa Jugu.

John Kendale se gorko osmjehne.

– Svatko ima pravo na svoje uvjerenje – odvrati. – Uostalom, ima mnogo Tekšašana koji robovlasnike smatraju neprijateljima i žele ih poraziti. Ali ostavimo to. – Podigne ruku i pokaže na jug. – Ondje je jedan grad, Constance. Mogli biste se s Tommyjem skloniti u njemu. Rado bih vas odveo tamo. Obećajte mi da nećete nikome spomenuti moj zadatak i zlato...

– Zar se smijete pouzdati u moje obećanje? – zapita ga ona. Zatim doda brzo: – Ne, neću ostati u Meksiku. Želim

se vratiti u Arizonu. Želim ostati uz vas. Uvjerena sam da ćete izvršiti svoj zadatak i živi se povući iz ove zemlje. Shvatite, zaboga, da sam bez prebije pare i da se moram brinuti za Tommyja. U Meksiku ne bih mogla živjeti pristojno, a stric u Prescottu ima veliku trgovinu. Ondje ću naći za Tommyja i sebe sve što mi je potrebno: zaštitu, mir, posao i sigurnost! Stoga želim otići u Prescott!

Na kraju joj je glas zvučao donekle tvrdoglavo.

– Eh, kad biste samo znali što nas još očekuje! – reče ogorčeno Kendale. – Zašto se, do vraga, moram još brinuti i o tvrdoglavoj ženi i djetetu? Zar nemam dovoljno briga? To je...

– Znam jahati i boriti se kao muškarac – prekine ga ona. – Osim toga, ne bojim se. A na Tommyja se može pripaziti kao na tovarne konje i opremu. Dječak je dobar i poslušan. Nećemo vam biti baš nikakav teret. Naprotiv, imat ćete jednog borca više. Ukratko, u Meksiku neću nipošto ostati! Jesmo li se razumjeli?

John Kendale ju je samo gledao.

– Uspjet ćete, vidjet ćete, John – nastavi ona. – Svladat ćete sve teškoće. Slutim to. Stoga mi je vrlo drago što vas mogu malo ucijeniti i prisiliti da me zadržite uz sebe.

– Da, to je prava ucjena – promrmlja on. Zatim je pogleda ocjenjivački. – Vi ste zgodni i poželjni – promrmlja – a moji ljudi nisu baš...

– Odrasla sam među muškarcima – reče ona brzo. –

Dobro znam što ste htjeli kazati, kapetane, no lako ću izaći s njima na kraj.

Ovaj put ona njega pogleda ocjenjivački.

– Hvala vam – reče mu iznenada i osmjehne se – što me smatrate zgodnom i poželjnom. Tu ste mi pohvalu izrekli protiv volje, zar ne?

Pogledao ju je namršteno, a onda se okrenuo i udaljio kako bi obišao straže

*

U zoru se vratiše iz En Palma Lukey Gibson i onaj drugi vojnik. Javivši se stražarima, tiho su ušli u logor.

Constance sjedne i opazi kako im prilazi John Kendale.

– Nismo okusili ni kap alkohola, kapetane! – počne pričati Lukey Gibson. – Jer En Palme više ne postoji. Preostalo je od njega samo zgarište. Nema ondje više ni žive duše. Svi su poginuli. I Yucca je bio ondje. Izviđao je već i potom se vratio k nama. Veli da su grad razorili njegovi suplemenici, Jakviji, dojahavši iz planina Bacatete. Osim toga, veli da će se sve ovo pretvoriti u velik rat, u kojem neće sudjelovati samo Apaši, nego i druga plemena. Eto, i Jakviji su se pobunili. Ima ih nekoliko desetaka tisuća. Neće ostati u Meksiku, nego će prijeći granicu i pomoći Apašima u Arizoni. Yucca nas je poslao da vas upozorimo, kapetane, i poručio je da će se vratiti najkasnije do podneva. Ako se ne pojavi do tog vremena, ne čekajte ga više, već krenite na istok.

Te je riječi osim Constance čulo i nekoliko vojnika koji su se probudili i sjeli.

— Sve je u redu — reče mirno John Kendale. — Ležite i spavajte, ljudi. Čuli ste da ćemo čekati do podneva.

*

Već dva sata nakon toga pojavio se Yucca.

— Kapetane, blago je već krenulo — reče bez ikakva uvoda.

— Noćas je južnjački odred prešao preko prijevoja, praćen izviđačima Jakvijima. U cijelom području su se pobunili Jakviji, pa su ugrožene i velike haci-jende poput imanja »Blanca Rosa«. Zbog toga se i žuri kapetanu Virgilu Marloweu. — Zašuti i prijeđe rukom preko čela, a onda nastavi: — Jasno sam vidio odred. Projahao je ispod mene kroz klanac. Mogao sam im bacati kamenje na šesire. Kapetan Virgil Marlowe ima trideset šest vojnika i dva izviđača Indijanaca. Blago nosi dvanaest mazgi. Vjerujem da će zadržati pravac prema rijeci Pedro i kroz dolinu San Pedro jahati na sjever dok ne stignu do starog puta za Santa Fe i skrenu na istok. To je najbrži put prema Teksasu. Kad stignu u Teksas, na cilju su.

John Kendale razmisli nekoliko sekundi, zatim pozove narednika.

— Neka se sprema za pokret, naredniče! — reče odrešito. — Za deset minuta krećemo!

Osvrne se prema Constance Lee i dječaku, te pozove rukom Jacka Sinclara.

— Pomozite Constance Lee ako bude potrebno, i pripazite na dijete, Sinclaru. Dajte joj Mahinovu pušku i municiju!

— U redu, kapetane — odvrati Jack Sinclair.

John Kendale je pažljivo gledao svoje ljude kako se pripremaju za pokret. Činilo se kao da su vrlo dobro uvježbani i disciplinirani. Kretnje su im bile brze i spretne i žurili su se kao da je svaki trenutak dragocjen.

Međutim, znao je da nisu tako poslušni zato što su najednom postali dobri vojnici, već zato što ih neodoljivo privlači blago na dvanaest mazgi.

Ubrzo su uzjahali i stvorili dvored.

*

Kasno po podne zaustavi John Kendale odred i dopusti kratak odmor.

Zatim se zaputi za Yuccom. Uskoro su s visoravni ugledali dolje nizinu. Put prema rijeci vodio je duž podnožja zaravanka i gubio se na sjeveroistoku u širokoj nizini, prekrivenoj samo kaktusima i golim stijenama na kojima je ostavio svoj trag zub vremena.

John Kendale je pažljivo promatrao dolje jahače koji su se kretali putem i sve više se udaljavali od sjene visoravni. Prvi put je spazio svog protivnika o kojem je čuo još prije nekoliko tjedana. Gledao ga je kako jaše na čelu južnjačkog odreda.

Svi su imali na sebi sivo-plave južnjačke uniforme s prugastim hlačama. Svatko ih je na prvi pogled mogao prepoznati kao južnjačku jedinicu.

Kendale odmah zapazi da je riječ o discipliniranom i vrlo dobro opremljenom odred. Da, to su pravi vojnici, mislio je.

Vidio je među njima petnaestak kaplara, a to je bio pouzdan znak da se odred sastoji od dobrovoljaca. Inače ne bi bilo toliko kaplara u tako maloj jedinici.

— To su vrsni vojnici — promrmlja John Kendale. — Nadmoćni su ne samo brojčano, već i što se tiče poznavanja vojne vještine. Nipošto ih ne smijem otvoreno napasti. Yucca, gdje bih im mogao postaviti zasjedu?

Jakvi je još neko vrijeme gledao za odredom.

— Vidjet ćemo — odvratila napokon. — Budemo li jahali cijelu noć, steći ćemo lijepu prednost, pa ćemo tada potražiti prikladno mjesto. Možda bi nam odgovarala najbliža jama s vodom na Antone Bullu ili naselje Juana. Pokazat ću vam ta mjesta. Nemamo više mnogo vremena. Najviše dva dana, čini mi se.

Pokaže na dimne signale što su se vidjeli svuda uokolo.

*

Pred jutro su stigli do jame s vodom, ali joj se nisu sasvim približili, već su poslali prema pojilu samo Yuccu kako ne bi nastali suvišni tragovi.

Yucca se brzo vrati.

— Voda se ne može piti — reče. — Apaši su bacili u nju nekoliko poginulih.

— Zar truju svoja vlastita pojila? — zapita iznenađeno John Kendale.

— Vjerojatno imaju negdje u blizini neko tajno pojilo — odvratila Yucca. — Ako je tome tako, onda će zakužiti sve jame s vodom koje su poznate bijelcima. I to je jedan oblik rata. Južnjački se odred neće moći

opskrbiti prijeko potrebnom vodom.

— Nećemo ni mi — progundala Russell Basil. — A i nama je potrebna voda. Životinje su nam već iscrpljene. Ne padne li kiša, bit će nam uskoro i te kako potrebna voda i dug odmor.

— Odmorit ćemo se u Juani — reče Yucca i pokaže na sjeveroistok. — Do tamo nam je preostalo desetak kilometara. Treba da jašemo podalje od puta kako nam se ne bi vidjeli tragovi.

VII

Približavajući se naselju, bili su ispunjeni nadom, jer su već iz daljine opazili da su sve građevine još nedirnete. Činilo se kao da Apaši još nisu napali Juanu.

Međutim, što su se više približavali, to im je sumnjivije postajalo naselje. Upalo im je u oči da među kućama nema nikakvih znakova života.

John Kendale pošalje dva vojnika u mjestance. Ubrzo su se vratili.

— Svi su pobjegli, kapetane! — izvijesti Jim Smith. — Cijelo je naselje pusto. Pronašli smo samo jednog starog psa koji se sunča.

Yucca odmah kimne.

— To je sasvim moguće — reče. — Vjerojatno su svi stanovnici na vrijeme pobjegli pred Apašima u Nogales. Do tamo ima više od stotinu i pedeset kilometara, ali su se možda, ako Apaši nisu još stvorili velike skupine, uspjeli probiti. Dakle, naselje je

prazno, a južnjačkom je odredu potrebna voda. Bit će to sasvim lijepa zasjeda, zar ne, kapetane?

– Da, bolja se nije mogla poželjeti – složi se John Kendale. – Zauzet ćemo naselje!

*

Mjestance se sastojalo od pet-šest kuća od sirove opeke i sporednih građevina. Sve je bilo sagrađeno oko poštanske i prevoznike postaje, kojoj su pripadali trgovina, krčma i prenočište.

John Kendale je iskusnim očima promatrao sve to. U glavi su mu se radale zamisli. Odbacivao ih je i stvarao nove.

Constance Lee pride mu prilično nesigurnim koracima. Doimala se vrlo umorno, a lice su joj prekrili znoj i prašina tako da se činilo kao da na njemu ima krinku. Ali u očima joj se još vidjela čvrsta volja.

– Mogli bismo odglumiti nešto južnjacima, slažete se? – predloži mu. – Mogli bismo vi, ja i Tommy glumiti obitelj koja ima trgovinu i upravlja poštanskom stanicom.

Zagledao se u nju.

– Učinili biste to? – zapita je iznenađeno.

– Želim otići u Prescott, kazala sam vam već. Osim toga, pripadam ovom odredu, nije li tako?

Zamislio se i brzo odlučio, kao što je i bio njegov običaj. Odrešito izda naredbe, a vojnici počnu spremno izvršavati, iako su svi bili umorni, gladni i žedni.

Mjestance Juana se uskoro izmijenili. Iz nekoliko se dimnjaka zaleluja dim, a u kovač-

nici spremišta teretnih kola počne udarati kovački čekić.

Pred trgovinom se vrzmao Yucca, kao što se u većini naselja zadržavaju pred dućanima miroljubivi Indijanci. Pred prenočištem su bila privezana dva jahača i jedan tovarni konj.

Nekoliko se Kendalovih ljudi, pronašavši u kućama odjeću, prurušilo u Meksikance, te su lunjali dvorištima. Kid Peso se čak obukao kao žena. A Jim Smith je našao negdje gitaru, te je povremeno prebira po žicama i pjevao.

Constance Lee uskoro iznese u dvorište rublje i počne ga vješati. Tommy je za to vrijeme sjedio na rubu korita za napajanje i stavljao drvca u vodu da plove kao brodovi.

Mjestance je, dakle, stvaralo varljiv dojam miroljubivosti i svagdanjeg bezbrižnog života. Činilo se kao da je u tom naselju sve u redu i kao da stanovnici pojma nemaju o pobunjenim indijanskim plemenima oko sebe.

Ali sve je to bio privid. Pola Kendaleovih ljudi zavuklo se u građevine s lijeve i desne strane i pritajilo. Konje su smjestili u veliku staju, znajući da bi oni izazvali sumnjičavost.

Odred je čekao.

John Kendale je stajao za tegom u dućanu glumeći trgovca i upravitelja postaje.

Iznenada uđe Jack Sinclair.

– Stižu dva jahača – izvijesti. – Izviđač i južnjak! Marloweov se odred zaustavio negdje ispred naselja i šalje tu dvojicu da provjere kakvo je stanje.

John Kendale kimne. Pokaže na stol kraj prozora.

– Kartat ćemo – reče.

Sjedoše za stol, na kojem je bio snop prilično izlizanih karata. Sinclar ih promiješa i podijeli.

John Kendale ga je za to vrijeme promatrao vrlo pažljivo. Već odavno je spoznao da je Jack Sinclar najpametniji i najopasniji čovjek u njegovu odredu. Iako taji štošta duboko u sebi, ipak se može naslutiti da je izvanredno lukav, pun samopouzdanja i vrlo smiren. Doduše, taj vanjski mir je varljiv. Mršavi i žilavi revolveraš Jack Sinclar mislio je Kendale, može postati i sasvim drugačiji: divlji, brz i nagao.

Sinclar iznenada digne glavu, pogleda Kendala u oči i bljedo se osmijehne.

– Niste još sasvim načisto sa mnom, zar ne, kapetane? Uspjeli ste već proučiti i ocijeniti sve ljude u svojoj jedinici. Odavno znate što možete očekivati od svakog pojedinog čovjeka, bilo to povoljno ili nepovoljno. Pročitali ste ih sve u dušu. No sa mnom niste još načisto, zar ne?

– Nisam sasvim načisto – odgovori zamišljeno John Kendale. – Rekli ste mi da tragate za kapetanom Virgilom Marloweom zato što vam je njegova jedinica ubila ženu. Hoćete li mi ispričati pojedinosti?

Jack Sinclar je oklijevao samo za tren, a onda kimne.

– Zašto ne? – promrmlja.

– Mogu to svima ispričati. Dogodilo se to u Georgiji. Bili smo ondje na proputovanju. U našoj su se poštanskoj kočiji vozila dva čovjeka za kojima je tragala južnjačka vojska. Kad je nekoliko vojnika zaustavilo

kočiju, ta dvojica su odmah počela pucati. A vojnici su uzvratili vatrom. Pritom je jedan metak pogodio moju ženu. Živjela je još do najbližeg grada, ali je ondje umrla, jer joj je prekasno ukazana liječnička pomoć. Poslije toga sam tražio oficira onog odreda koji je, ne mareći za živote ostalih putnika, pucao u kočiju. Uskoro sam doznao tko je zapovjedao jedinicom koja je zaustavila onu dvojicu sjevernjačkih uhoda. Doznao sam da se zove Virgil Marlowe. Nikako mu se nisam uspio približiti. Nije mi se ukazala prilika da se obračunam s njim, iako sam neko vrijeme pratio svuda njega i njegovu jedinicu. A onda je iznenada nestao. Tada sam se poslužio lukavstvom i opio četnog pisara. Dabome, odmah sam doznao sve. Pisar mi je otkrio da je kapetan Marlowe premješten u Arizonu. Stoga sam i ja odmah krenuo u Arizonu. Ustanovio sam da se on doista pojavio ondje, ali ga nikako nisam mogao vidjeti. Kao da je u zemlju propao. Pomislio sam da možda stvara u Arizoni neku novu čet, pa sam se zbog toga javio majoru Bannacku kao dobrovoljac. Smatrao sam da će se kapetan Virgil Marlowe i major Bannack jednog dana sukobiti boreći se za područje Arizone.

Jack Sinclar zašuti za tren i zagleda se u stranu.

– Jednog je dana major Bannack dobio neko tajno pismo – nastavi – i nakon toga je poslao Yuccu preko granice. Provalio sam u majorov ured, uspio otvoriti staru željeznu blagajnu i pročitati tajno

pismo. Napokon sam doznao da kapetan Virgil Marlowe namjerava donijeti iz Meksika blago. Obradovao sam se kad ste se vi pojavili, kapetane, i kad ste me uvrstili u svoj odred. To mi je i te kako odgovaralo. Napokon će mi se Virgil Marlow pojaviti pred revolverskom cijevi.

John Kendale ga je šutke sa-
slušao.

– Poznajete Marlowea? –
zapita.

– Nije me nikada vidio, a i
ja sam njega vidio samo iz ve-
like udaljenosti. Da sam mu se
usprio približiti, bio bih ga sva-
kako ustrijelio.

– Ovdje ćete pucati samo
ako ga ne budem mogao one-
sposobiti bez buke – napo-
mene mu odlučno John Ken-
dale, netremice ga gledajući u
lice.

– Znam – naceri se Jack
Sinclar. – Ovdje nije riječ
samo o mojoj osveti zbog toga
što su njegovi ljudi skrivili
smrt moje žene. Moramo mi-
sliti i na blago. Želimo mu ga
oteti, a meni bi bilo vrlo drago
da doživi i taj poraz. Mogu ga
ustrijeliti i nakon toga.

John Kendale polako zatrese
glavom, još ne skidajući pogled
s njega. Nesumnjivo je bilo da
je Jack Sinclar nepomirljiv i
nemilosrdan. Nije samo revol-
veraš i pustolov, nego je i ubo-
jica.

– Sinclaru – reče strogo
kapetan – vi ste vojnik i mo-
rate slušati moje zapovijedi.
Neću vam dopustiti da se
ovdje osvećujete na svoju ruku.
Taj oficir, bez sumnje, nije kriv
što su njegovi vojnici pucali u
poštansku kočiju. Nije pošteno

što ga tako mrzite i što ga
stalno progonite. Uostalom,
možda ima u vašoj priči i ne-
kih rupa, nekih neistina.

Sinclar se izazovno naceri.

– Kapetane, htio bih vas
podsjetiti da sam vam spasio
život kad sam Davu Mahinu
izbio kolt iz ruke. Prema tome,
dugujete mi određenu zahval-
nost, kapetane. Barem mi se
tako čini. Jer...

Jack Sinclar naglo zašuti
kad se vani začuo topot dvaju
konja.

Obojica pogledaju kroz pro-
zor. Vidjeli su južnjačkog na-
rednika i jednog Indijanca izvi-
đača, u plavoj platnenoj odjeći,
sa slamnatim šeširom na glavi,
dvama prekrizanim redeni-
cima i puškom.

Indijanac ostane u sedlu i
osvrne se na sve strane.

Narednik sjaše. Vjerojatno je
pogledao prema Constance
Lee, jer je pozdravio pretjerano
uljudno. Tada krene prema ot-
vorenom prozoru, kroz koji je
vidio Kendalea i Sinclara kako
kartaju.

– Za boga miloga – progo-
vori kreštavim glasom – zar
vi, ljudi, još ne znate da su se
ponovno pobunili Apaši i da su
u bojnem pohodu? A u Mek-
siku su se uznemirili Jakviji.
Kako možete mirno sjediti i
kartati dok je svuda oko vašeg
mjestanca pravi pakao i u cijeloj
se zemlji vide tragovi smrti?

John Kendale mu se osm-
jehne.

– Nas se to ne tiče – odgo-
vori mirno. – Mi plaćamo
svake godine Apašima velik
danak. Ali nam se isplati. Jer
nas ni ovaj put neće napasti
niti će nam razoriti naselie.

Nisu glupi. Već godinama izvlače od nas veliku korist. Tko bi posjekao granu na kojoj mu stalno rastu ukusni plodovi? Sve ima svoju cijenu, naredniče. U dobrim smo odnosima s Rikahuom, ovdašnjim poglavicom. On nas štiti. A odakle ste vi dohajali, naredniče?

Narednik podigne sa čela svoj vojnički šešir i obriše znoj.

— Posljednja jama s vodom na koju smo naišli bila je zakuzena — reče. — Ja sam, zapravo, samo prethodnica odreda. Nismo mogli vjerovati da je u ovom naselju još sve mirno i da život teče svojim svagdanjim tokom.

Okrene se prema Indijancu.

— Odjaši k odredu i reci kapetanu da je sve u redu — progovori na španjolskom jeziku. Prilično se mučio, ali ga je Indijanac razumio i, okrenuši konja, brzo izjahao iz naselja.

Narednik se potpuno približi prozoru i zaviri unutra.

— Uh, kako sam žedan! — promrmlja. — Ući ću i popiti dvije-tri čašice. Moram isprati sebi grlo. Baš smo imali sreću što smo naišli na ovo nedirnutu mjestance.

John Kendale pogleda za tren Jacka Sinclara. Činilo se kao da pokušava odgonetnuti njegove buduće postupke. No Sinclairovo je lice bilo potpuno mirno, bez ikakva izraza.

Kendale ode iza tezge. Pronade na policama nekoliko polupraznih boca. Napuni tri čaše.

— Samo pijte! — obrati se naredniku koji je upravo ulazio. — Ja častim! Možete li mi odati hoće li sada južnjačka

vojska štititi ovo područje i ostaviti ovdje jednu četu?

Narednik pride. Vidjelo se da su mu se noge ukočile od jahanja. Uzme čašu i iskapi piće nadušak. Tada se strese.

— Brr! — promrmlja zadovoljno. — Zatim puhne i doda: — O, kako prija! To je pravi viski. Dajte još jednu čašu! Ovaj put na moj račun!

Na Kendaleovo pitanje odgovori tek kad je popio treću čašu.

— Samo prolazimo ovuda — reče. — Nećemo ostaviti nikakvu četu koja bi vas štitila. No vi ionako imate sreću. Vama neće ništa učiniti Indijanci. Zaista bi bila šteta da se dogodi nešto onoj ženi vani koja ima dječaka.

Nakesi se i obriše rukom brkove.

— Međutim, vidio sam još jednu ženu, vjerojatno djevojku — nastavi. — Mahnula mi je kroz prozor. Tko je ta djevojka? Je li već netko zapeo za nju ili je...?

Objšenjački namigne.

— A, ona je već zauzeta — odgovori mirno John Kendale, znajući da je riječ o prerušenom Kidu Pesosu. — Zaručena je s ovim gospodinom. — Pokaže na Jacka Sinclara.

Narednik se radoznalo zagleda u Sinclara.

— Imam dojam kao da ste mi poznati, stranče — prozbori nakon nekog vremena. — Vjerojatno svi neobrijani ljudi sličje jedni drugima. Šteta što vam je ta djevojka zaručnica. Ima vrlo vatrene oči. Morat ću se, dakle, tješiti viskijem.

— Ako se opijete, imat ćete po svoj prilici nevolja sa svojim

starješinom – promrmlja Kendale gledajući ga.

Opazio je kako se narednik trgnuo i prestrašio.

– Bogami, imate pravo! Kapetan će mi oguliti kožu – prostenje narednik, stavi ruku pred usta, puhne i onjuši svoj vlastiti dah.

– Mogu vam dati nekoliko klinčića, naredniče – promrmlja Kendale i osluhne. Začuo se topot kopita.

Dakle, odred ulazi u naselje. Kapetan Virgil Marlowe vodi svoje ljude. Blago je nadohvat ruke.

VIII

Constance Lee i mali Tommy stajali su kraj vrtne ograde kad je u mjestance ujahao južnjački odred. Među vojnicima nisu bili izviđači Indijanci. Kapetan ih je, vjerojatno, obojicu ostavio ispred naselja kao osiguranje.

Jedan narednik zapovjedi odredu da se zaustavi, a kapetan odjaše prema ogradi i pozdravi Constance.

– Smijemo li uzeti vodu iz ovog bunara? – zapita Virgil Marlowe.

Bio je visok i plavokos. Doimao se vrlo smiono i nekako pobjednički. Jednostavno, nije se moglo zamisliti da bi mogao doživjeti poraz. Na preplanulom su mu se licu sjali bijeli zubi.

Sjahao je i upravo htio prići Constance kad je iz trgovine izašao John Kendale.

– To je moj muž – reče Constance. – Obratite se njemu, kapetane. A što se tiče bunara,

možete uzeti vode koliko vam je potrebno.

– Vaš muž je rođen pod sretnom zvijezdom kad ima takvu ženu – reče Virgil Marlowe i osmijehne joj se. Odmah je spoznala da pripada onoj vrsti muškaraca koji pokušavaju sreću kod svake žene, makar bila i udata.

Nije mu ništa odgovorila.

Virgil Marlowe se okrene prema Johnu Kendalu i polako mu pođe u susret. Predstaviše se jedan drugome.

– Htio bih ovdje prenoćiti sa svojim ljudima – reče južnjački kapetan tobožnjem trgovcu i upravitelju poštanske postaje, smatrajući ga najvažnijim čovjekom u naselju. – Prevalili smo dalek put i već umiremo od žeđi.

– Možete prenoćiti, naravno – reče Kendale. – Možda bi vam bilo dovoljno dvorište spremišta kola. Ondje je i velika, poluotvorena suša. Ili želite radije veliki štagalj za...

– Ne, spavat ćemo pod vedrim nebom – prekine ga Marlowe. – Utaborit ćemo se u dvorištu. Potrebni su nam samo voda, kukuruz i poduži odmor. Da li bismo mogli dobiti veliki kotao, tako da možemo skuhati jelo za cijeli odred? Može li se kupiti ovca?

– Vidjet ću – promrmlja Kendale. – Dobit ćete sve što želite. Htio bih vas prije toga počastiti jednim pićem. Budite moj gost.

Pokaže prema trgovini.

– Ako nam se pridruži vaša supruga – odvrati Marlowe i kimne. Izda nekoliko zapovijedi svojim ljudima, a onda pođe za Kendalom i Constance

u trgovinu. Tommy ostane vani.

U trgovini se John Kendale okrene i pogleda ga mirno.

– Zaboravio sam vam nešto kazati, kapetane – prozbori – a moglo bi biti prilično važno za vas.

Virgil Marlowe se osmijehne. Osvrne se i pogleda Jacka Sinclara, koji je još sjedio za stolom kraj prozora.

Constance Lee je otišla iza tezge. Više nije imala na sebi otrcanu mušku odjeću, već je obukla pravu žensku haljinu. U tom napuštenom naselju bilo je svakakve ženske odjeće.

Virgil Marlowe joj kimne.

– Natočite nam piće, gospodo! – reče. Bit će mi osobito ugodno da u vašem društvu popijem čašu vina.

Pogledom odmjeri Johna Kendala.

– Onda što ste mi zaboravili reći, čovječe? – zapita donekle oholo jer se kao ženskar iznenada razljutio što je baš Kendale muž te prekrasne žene.

John Kendale se nasmiješi, a njegove oči, dosada mirne i gotovo bezizražajne, postanu tvrde. Virgil Marlowe nasluti da ga je potcijenio.

– Kapetane, zaboravio sam vam reći da sam sjevernjački oficir i da ste u klopci! – reče John Kendale.

Čim je čuo te riječi, Virgil Marlowe zagunda i posegne za revolverom.

Ali Kendale je već koraknuo prema njemu. Pogodi ga desnom rukom iznad kopče opasača, a lijevom mu zada aperkat.

Virgil Marlowe zatetura natraške. Naleti na stol, za kojim je do tada sjedio Jack Sinclair.

Digavši se u međuvremenu, Sinclair uzme bocu i udari ga gotovo oprezno po glavi.

– Vidite, nisam ga ubio, kapetane – prozbori nagnuvši se nad Marlowa, koji se ispružio na podu.

John Kendale se okrene prema Constance. Stajala je mirno iza tezge, ali je disala malo brže nego inače. Gledao ju je zadivljeno. Kad god bi je pogledao za posljednjih sati, nije mogao otrgnuti oči s nje. Otkad se oprala, nevjerojatno se izmijenila.

Više nije bila samo zgodna, već je postala divna. Bila bi divna da i nije sama, mislio je. Bila bi divna i upadljiva i među stotinu drugih žena.

– Hvala vam, Constance – reče joj. – No sada uvedite Tommyja i sidite s njim u podrum. Očekuje nas prilično teška borba.

Šutke ga je poslušala. Uskoro se vratila s Tommyjem i, podigavši zaklopna vrata, sišla u podrum, predviđen za čuvanje živežnih namirnica jer je u njemu bilo hladnije nego vani.

Jack Sinclair zatvori zaklopna vrata i pogleda Johna Kendala, koji se uspravio iza tezge. Kapetan se brzo presvukao, te je već imao na sebi svoju sjevernjačku uniformu a na glavi zgužvanu kapu.

I Sinclair ode iza tezge i sakrije se ondje. Kad se ponovno uspravio, imao je na sebi plavu bluzu.

Nisu morali čekati ni minutu. Ubrzo otvori žustro vrata onaj narednik koji je dojahao s

odredom i uđe, zveckajući mamuzama, kako bi obavijestio starješinu da su izvršne zapovijedi.

Zapanjeno zastane na otvorenim vratima, izgubivši dar govora, i zagleda se najprije u sjevernjačkog kapetana, zatim u svog, južnjačkog kapetana, koji je onesviješten ležao na podu.

— Šššto je to? — promuća. Tada mu se ruka spusti prema revolveru.

— Ruke uvis! — naredi John Kendale.

— Ali narednik ga ne posluša. Razjareno vikne i izvuče revolver.

U tom času opali Jack Sinclair, brzo, točno i smrtonosno. Pokaže da je pravi revolveraš. Pucao je tako kao da mu je revolver dio ruke i kao da automatski sluša njegovu volju.

Narednik se već mrtav srušio natraške kroz vrata.

— Uzbuna! — vikne netko vani. — Uzbuna! Izdaja! Borite se, momci! Borite se!

Uto odjeknu i prvi hici.

John Kendale je znao da su južnjački vojnici sada ugledali i prepoznali svoje protivnike. Izričito je naredio da se svi njegovi ljudi, čim prasne prvi hitac, pokažu u uniformama. Posvuda su se na prozorima, kraj kućnih uglova i na krovovima pojavili sjevernjački vojnici, uperili puške u južnjake i jasno im otkrili da su u klopci.

Pa ipak, Marloweovi su se ljudi odlučili za borbu. Iako ih se većina zatekla u dvorištu spremišta kola, bez gotovo ikakva zaklona, nisu se htjeli predati. Raspršili su se i potražili kakav-takav zaklon iza ko-

nja koje su upravo htjeli rasedlati i napojiti.

Već na početku imali su velikih gubitaka.

★

Constance Lee i Tommy čučali su u podrumu i slušali pucnjavu. Prema broju hitaca zaključuje da je bitka ogorčena, jer je puščana i revolverska paljba potrajala više od deset minuta.

Tek tada je pucnjava počela slabiti.

Napokon se otvore zaklopna vrata iznad njih. Pogledavši uvis, Constance ugleda jednog od Kendalovih ljudi. Zнала mu je ime. Zvao se Solan Dunn. Krvario mu je obraz, a lice mu je pocrnjelo od baruta i bilo prekriveno slojem prašine i znoja.

— Imamo mnogo ranjenika — reče joj on promuklo. — Kapetan vas pita da li biste mogli pomoći. Prije toga smjestite Tommyja u krevet. Ostat ćemo u ovom mjestancu barem do jutra.

— Pomoći ću, naravno, koliko god budem mogla — odvratila Constance.

Kad je malo poslije toga izašla iz trgovine, vani se smračivalo. Sa zapada je puhao jak vjetar i tjerao oblake na istok. Stalno je kovitlao pijesak i prašinu i donosio u mjestance suho granje i grmlje.

Začuvši Kendalov glas, odahnula je. Živ je, pomisli sretno.

Uto ga i ugleda. Pojavio se iza ugla. Vidjela je da nije ni ranjen. Samo mu je bluza bila prljava, a lice je pocrnjelo od barutnog dima.

Kimnuo joj je, gledajući je nekoliko trenutaka bez riječi.

– Tommy je odmah zaspao – reče mu ona. – Kako bih mogla pomoći?

– U prenoćištu je bolnica – promrmlja on. – Južnjaci imaju, čak, jednog bolničara. Pomozite mu, molim vas, Constance.

Ona kimnu i htjede otići. Krenuvši već, zastane.

– Je li bilo teško, Johnne? – zapita blago.

Kendale kimne.

– Borili su se – reče ogorčeno – iako su ostali bez vodstva i našli se u klopci. Borili su se vrlo srčano i spretno, jer je riječ o probranim dobrovoljcima. Hrabri su i ponosni, pa se nisu htjeli predati, iako ih je već u početku poginulo desetak. Baš zbog toga je bilo vrlo krvavo i teško. Grozno je, Constance, što pucamo jedni na druge iako živimo u istoj zemlji. Sve je ovo, zapravo...

Zasući utučeno, podigne ruku i obriše lice, a onda udahne duboko i okrene se. Polako se udalji.

– Naredniče, neka na svim prilazima naselju budu straže!

– dovikne hrapavim glasom Russellu Basilu. – U okolici ima mnogo Apaša! Postavite nekoliko ljudi i na krovove na rubu mjestanca.

Izdavši te naredbe, zaputi se u trgovinu.

Constance Lee je stajala u blizini i slušala ga, a sada podigne skute i pohita u prenoćište.

Na stolu je ležao jedan čovjek, a čvrsto su ga držala dvojica. Južnjački mu je bolničar upravo izvadio metak iz rana.

– Gledaj, druškane! – reče mu srdito i podrugljivo bolničar i gurne mu metak pod nos. – Vidiš, to je pošten i častan južnjački metak!

– Zar naši meci nisu poštenji?

– Napadate iz zasjede – progunda bolničar. – Naši su momci bez zaklona i...

– Postupili su glupo kad su prihvatili borbu u kojoj nisu mogli pobijediti – umiješa se Constance Lee.

Bolničar se okrene i odmjeri je pogledom od glave do pete. Bio je još prilično mlad, visok, vitak, ridokos i simpatičan. Gorko se osmijehne.

– Zovem se Morgan Callaghan – reče joj. – A sa ženama se nikada ne prepirem.

Pride umivaoniku i opere s ruku krv. Tada uzme zavoje i vrati se k ranjeniku, koji je sada ležao sklopljenih očiju.

Constance pride bolničaru i šutke mu pomogne. Od prvog su se trena dobro slagali pri poslu, kao da su već odavno zajedno.

Oba pomoćnika iznesu ranjenika i donesu novog, kojem je metak prošao kroz bedro.

– Spretno radite! – pohvali bolničar Constance i pogleda je. – Gdje ste to naučili? Možda vam je otac ili muž liječnik?

Ona zatrese glavom i razreže nožem nogavicu ranjeniku, koji je stenjao.

– Nemam muža – odgovori. – A otac mi nije bio liječnik. Uzgajao je goveda kraj rijeke Brazos.

Morgan Callaghan pregleda ranu, očisti je i zadovoljno

kimne kad je ustanovio da nije ozlijeđena kost.

– Teksašanka ste, a priklo-nili ste se Sjeveru – progunda.

IX

John Kendale pride svom pobijedenom protivniku i zau-stavi se pred njim.

Kapetan Virgil Marlowe sje-dio je na stolici. Brada mu je otekla od Kendalova udarca, šakom, no mnogo više jada za-davala mu je glavobolja poslije udarca bocom. Pritiskivao je objema rukama sljepoočice ne bi li nekako ublažio nepodnoš-ljive bolove.

– Čestitam, Jenki! – izusti prigušeno, zagledavši se u Ken-dala. – Što je s mojim lju-dima? Recite mi što je s mojim ljudima.

John Kendale sjedne kraj njega.

– Bilo je krvavo – progo-vori umorno. – Kao oficir mo-žete se ponositi svojim ljudima, jer su se borili dokle god su imali bilo kakve nade. Vjero-vao sam da će borba biti vrlo kratka kad onesposobimo ofi-cira i glavnog narednika i ost-avimo odred bez vodstva, no prevario sam se. Kao što re-koh, možete biti ponosni kao oficir. Pa ipak, prokleta je bes-mislica što se ubijamo među-sobno. Prolijevamo krv gdje god stignemo. Stoga ne postoje nikakvi razlozi da mi čestitate, Virgile Marlowe. Današnji mi dan nije nipošto sretan ni rado-stan.

– Ipak ćete dobiti odlikova-nje i vjerojatno biti unaprije-den – napomene zlovoljno

Marlowe. – Što je s mojim lju-dima?

– Izviđači su nestali – odgo-vori polako Kendale. – Jedana-estorica su poginula. Trinaest ih je lakše ili teže ranjeno. Prema tome, samo dvanaest vaših vojnika još je sposobno za borbu.

– A što je s vašim ljudima? – zapita radoznalo Marlowe.

– Imao sam samo dvadeset tri čovjeka i jednog izviđača – odvрати tiho Kendale. – Sada ih imam još osamnaest i izvi-đača. Neki su ranjeni.

– Aha – zakriješti Marlowe. – Da su se moji ljudi nastavili boriti, tada bi...

– Ne budite glupi! – pre-kine ga Kendale i strogo ga pogleda. – Treba da se pomi-rite s tim, Marlowe, da sam vam oduzeo zlato i sve druge dragocjenosti. Okanite se misli kako biste se opet mogli doče-pati tog blaga. Od sada imate sasvim drugih briga.

– Kakvih? – zapita Virgil Marlowe, a u očima mu se po-javi gorčina. Postao je potpuno svjestan svog novog položaja.

– Sada treba da mislite na to kako ćete sa svojih dvanaest sposobnih vojnika održati na životu ranjenike i zaštititi ih od Indijanaca, kapetane – reče mu otvoreno John Kendale.

Virgil Marlowe polako kimne. Zamišljeno se zagleda u sugovornika.

– Da, to je uistinu velik pro-blem – promrmlja. – Nemam baš velike nade da ću se usp-jeti probiti sa samo dvanaest vojnika. No, ni vi niste u mnogo boljem položaju, Ken-dale. Ni vi nemate mnogo spo-sobnih ljudi. Dabome, imate

manje ranjenika, ali se s druge strane morate brinuti o dvanaest mazgi s blagom. Prema tome, ni vi niste onako jaki i pokretljivi kao prije. Mislite li da ćete se uspjeti probiti, kapetane?

– Pokušat ću – odgovori John Kendale.

Opet su se gledali neko vrijeme i ocjenjivali jedan drugoga. Shvatili su da bi zajednički mogli svladati svakakve prepreke.

Ipak se nisu mogli udružiti i pomoći jedan drugome. Razdvajalo ih je blago.

– Razoružao sam vas i vaše ljude, kapetane Marlowe – progovori hladno John Kendale, dok su mu oči sive poput dima bile bezizražajne. – Vjerojatno ću vas morati povesti sa sobom. Ili, želite, možda ostati ovdje u Juani bez oružja, i sa svojim ljudima krenuti svojim vlastitim putem?

Marlowe se gotovo neprimjetno trzne. Zbog užasne je glavobolje zaboravio da su mu ljudi razoružani. Tek sada je potpuno uočio svoj položaj.

Kapetan Kendale im ne može vratiti oružje, jer bi se inače cijelo vrijeme bojao da će mu pokušati oteti zlato. Međutim, ako ih ostavi bez oružja, prepuštene same sebi u toj divljini, kako će se oduprijeti apaškim ratnicima?

– Vidim, spoznali ste svoje teškoće, Marlowe – promrmlja Kendale. – Postoje tri mogućnosti. Mogu vas i vaše ljude povesti kao zarobljenike i natovariti sebi na vrat još veće brige. Mogu vas bez oružja prepuštiti sudbini, a mogu vam ga i dati kako biste se mogli bra-

niti. Što biste vi učinili na mom mjestu, kapetane Marlowe?

– Zar od mene, svog zarobljenika, tražite savjet? – zapita jetko Virgil Marlowe, ogorčen beznadnim stanjem u kojem se našao.

Međutim Kendale zatrese glavom.

– Dobit ćete ono što sami izaberete – reče. – No, ako odlučite poći s nama, morate mi obećati da nećete pokušati pobjeći i da ćete odustati od bilo kakvih sabotaza. Morate zabraniti svojim ljudima da čine bilo što čime bi mogli ugroziti mene i moje vojnike i naškoditi mojem zadatku. Po-vest ću vas sa sobom samo ako mi dadete svoju oficirsku riječ.

– Kad bismo htjeli dobiti opet svoje oružje? – zapita Virgil Marlowe. – Kakvu bismo cijenu tada morali platiti?

John Kendale ga je promatrao neko vrijeme.

– Svi bi vaši ljudi morali biti pod mojim zapovjedništvom. Morali biste se zakleti na poslušnost. Osim toga morali biste se zakleti da ćete dobrovoljno postati opet zarobljenici i predati oružje čim nam više ne budu prijetili Apaši. Eto, to su moji uvjeti, Marlowe. Birajte! Možete sa svojim ljudima bez oružja krenuti vlastitim putem. Možete kao zarobljenici poći sa mnom, ako mi obećate da nećete pokušati pobjeći niti bilo što poduzeti protiv nas. Tada ćemo štititi vas i vaše ljude koliko budemo mogli. A možete i prihvatiti moje zapovjedništvo i svečano se zakleti da ćete se poslije pomiriti dobrovoljno sa zarobljeništvom i predati oružje. Dakle, možete

birati! Imate vremena za razmišljanje do jutra. Možete se posavjetovati i sa svojim ljudima.

Kendale ustane.

U tom trenu uđe u prostoriju Jack Sinclar. Zaustavi se kraj vrata i pogleda Virgila Marlowa.

– Kapetane – obrati se Kendalu – prepustite ga sada meni! – Glas mu je bio hladan i nepomirljiv. – Prije ga nisam ustrijelio, već sam ga samo onesvijestio, jer smo se htjeli dočepati i narednika prije pucnjave. Međutim, sada bih se htio pozabaviti njime.

– Niti govora, Sinclaru! – reče strogo John Kendale. – On je ratni zarobljenik. Ako znate nešto zbog čega bi ga trebalo optužiti, zatražite da mu sudi vojni sud. Nipošto vam ga neću predati radi osobne osвете. Odvedite ga u štagalj k njegovim ljudima! Ako mu bilo što učinite, objesit ću vas zbog ubojstva!

Jack Sinclar se naceri.

– Čini mi se, kapetane – promrmlja tiho – da vi još ne shvaćate koliko sam vam potreban. Dokopali smo se zlata i dragulja, a vaš je odred skup protuha. Što mislite, što će se dogoditi kad se više ne budu bojali Apaša? Nemojte ludo odbaciti moju pomoć, kape-tane! Ne zahtijevam od vas ništa drugo osim Virgila Marlowa.

– Dobro, što sam vašim učinio, čovječe? – zapita nesigurno Marlowe.

Jack Sinclar korakne prema njemu.

– Tražio sam te već u Georgiji, huljo – reče hladno. –

Samo zbog tebe sam došao u ovaj kraj. Moju ženu Ellen su ubili u poštanskoj kočiji tvoji vojnici. I...

– Sada znam – prekine ga oštro Virgil Marlowe. Okrene se prema Johnu Kendalu. – Zna li vi o tom čovjeku toliko koliko znam ja?

– Znam da je revolveraš i da se zove Jack Sinclar – odvratiti John Kendale. – Vjerojatno je dosad živio od kockanja.

– A žena mu je bila prava ništarija – doda Virgil Marlowe, promatrajući Sinclara kako spušta ruku na revolver-ski držak.

Opet se otvore vrata i uđu narednik Russell Basil i Yucca.

– Opkolili su nas Apaši – izvijesti mirno Jakvi. – Bio sam izvan naselja i uvjerio se u to. Apaši su stegnuli čvrst обруč oko mjestanca i napast će, po svoj prilici, u svitanje.

Nastane tišina.

– Odgodite obračun, Sinclaru – reče kiselo Virgil Marlowe i obrati se Kendalu: – Htio bih porazgovarati sa svojim ljudima. Slažem se da me Sinclar odvede k njima.

Kendale kimne Sinclaru, koji odmah izade s južnjačkim kapetanom.

– Dakle, vi ste Ellenin muž? – reče Marlowe Sinclaru kad su se našli vani. – Vi ste je poslali k meni? Smatram da snosite veću odgovornost zbog njene smrti nego ja! Vi ste je, tako reći, otjerali u smrt. Zna to sasvim dobro. Kad sam je upoznao, zvala se Ellen Bannerman i pjevala je u kazalištu. Povjerovao sam da me iskreno voli. Bio sam radostan i

ponosan. Jeste li ispričali kapetanu Kendalu i to da ste se služili svojom vlastitom ženom kao špijunkom i da ste je čak tjerali da mi bude ljubavnicom? Onda, jeste li to ispričali Kendaleu?

– Nisam, dabome – odvrati Sinclar, držeći sada revolver u ruci.

– Kad je doznala zbog kakva zadatka treba da odem u Arizonu, Ellen je postala donekle neoprezna – nastavi Virgil Marlowe. – Otišla je iz hotela kako bi predala vijest ljudima zaduženim za vezu. Kad je opazila da je slijedim, jer sam htio saznati s kim se sastaje, uskočila je u kočiju k dvojici svojih suradnika. Morao sam, naravno, poslati potjeru za kolima. Preskupo bi bilo stajalo mene i Jug da se prije vremena doznala kako ćemo dobiti blago iz Meksika.

– Zbog toga ste naredili svojim vojnicima da bezobzirno pucaju, Marlowe? Znaite, zaista bi trebalo da vas sada ustrijelim!

– Možda bih umro samo nekoliko sati prije vas – odvrati smireno Virgil Marlowe. – Dobro ste čuli da će uskoro navaliti Apaši.

Ali Sinclarove su se misli kretale drugim stazama.

– Ja nisam Sjeveru saopćio vijest o prenošenju blaga – reče. – Iako smo radili kao uhode za Sjever, nisam prenio to saopćenje. Ellen je živjela još toliko da mi sve ispriča, no nisam prenio vijest. Prema tome, očito su bili upleteni još neki špijuni i još neke izdajice. Shvaćate li, Marlowe, da ste izdali tajnu ljubavnici? A kad ste

ustanovili da je špijunka, osudili ste je na smrt. Zbog toga ću vas ubiti. Možda ćete umaknuti Apašima, ali meni nećete! Zasad se još ne mogu suprotstaviti kapetanu Kendalu, no uskoro će doći moje vrijeme! Naime, ako preživimo apaški napad i uspijemo ga odbiti, tada ću...

Naglo zašuti i gurne pred sobom južnjačkog kapetana.

– Ellen se samo poigravala s vama, južnjačkim oficirima – doda. – Lagala vam je i nastojala što više doznati od vas. No, voljela je samo mene. Bila je još premlada da umre. Budući da je otišla k vama s mojim pristankom, Marlowe, dugujem joj barem osvetu.

– Čudna su vam načela i pojmovi – odvrati Marlowe. – Sve očitije mi je da su vaše misli iskrivljene i da s vama nešto nije u redu.

U međuvremenu su stigli do velikog štaglja. Jedan stražar otvori vrata, te Sinclar grubo gurne unutra zarobljenika.

Tek što se okrenuo, izađe iz trgovine Russell Basil i pozove ga.

– Sinclaru, tebi je mjesto uz djevojku i dijete! – dovikne narednik. – Dobro otvori oči i ne dopusti Apašima da prodru u prenočište i dočepaju se ranjenika!

– Bez brige, nijedan neće ući u prenočište – odvrati mirno Jack Sinclar.

X

Bilo je vrlo tiho. Na zapadu se još crnjela noć, a tama se danas doimala osobito tajanst-

veno i prijeteći. Na istoku se, međutim, pojavilo prvo, blijedo sivilo.

Nije bilo ni daška vjetra, a s neba su nestale zvijezde i mjesec. Uskoro će jutarnja hladnoća stvoriti prvo maglu.

Tada će, bez sumnje, navaliti Apaši, mislio je John Kendale. Pitao se da li razmišlja o tome i kapetan Virgil Marlowe.

Uto začuje korake dvojice ljudi. Bili su to narednik Russell Basil i Virgil Marlowe.

— Ne možete sami obraniti ovo naselje, Kendale — reče južnjački kapetan pristupivši mu. — Zašto me ne zamolite da vam pomognem i zašto ne naoružate moje ljude sposobne za borbu?

— Niste još prihvatili moje zapovjedništvo — odvratila John Kendale. — Niste se još zakleli da ćete, kad prođe opasnost, predati oružje i dobrovoljno prihvatiti zarobljeništvo.

Virgil Marlowe nekoliko puta duboko udahne i izdahne.

— Nepopustljivi ste, Kendale — progovori. — Radije biste dopustili da svi izginemo nego da nas zamolite za pomoć. Zar ste zaboravili da je ovdje i jedna žena s djetetom?

— Na tu činjenicu neprestano mislim — promrmlja Kendale — ali ne mogu postupiti drugačije. Budući da već govorite o ženi, hoćete mi reći što je bilo sa Sinclairovom ženom? Zar su vaši ljudi, doista, pucali bezobzirno u poštansku kočiju, iako je unutra bilo osim špijuna i drugih putnika...

— Nije uopće bila riječ o poštanskoj kočiji — prekine ga natmureno Marlowe. — Radilo se o jednoj privatnoj kočiji, u

kojoj je sjedilo troje sjevernjačkih špijuna i nastojalo pobjeći. Slušajte, Kendale, vaš vojnik Sinclair je već u Georgiji znao zbog kakva sam zadatka premešten u Arizonu. Doznala je to od mene njegova žena. Lako je predvidio da će Sjever i iz drugih izvora doznati o mojem zadatku i tada nešto poduzeti. Očito, nije se prevario. Pripustio je u Arizoni jedinoj četi koja je dolazila u obzir za takav pothvat, pa sada sudjeluje u igri. Da ga niste izabrali u svoj odred, bio bi bez sumnje dezertirao. Vjerujem da on igra svoju vlastitu igru. No, to nije sada važno, Kendale. Privremeno smo svi u istom škripcu. U redu, prihvatit ću vaše zapovjedništvo, kapetane. Zaklinjem se da ćemo izvršavati vaše naredbe i da ćemo, kad to zatražite, predati oružje i bez otpora prihvatiti opet zarobljeništvo. Razgovarao sam već sa svojim ljudima i oni su mi obećali da će tako postupiti. Je li vam to dovoljno?

John Kendale razmisli tri-četiri sekunde.

— Naoružajte južnjake, naredniče! — obratio se tada Russellu Basilu. — I lake ranjenike. Zapravo, sve koji se mogu boriti. Neka svi pojačaju položaje koje su zauzeli moji ljudi. Neka uz jednog sjevernjačkog vojnika bude i jedan južnjački. Kapetan Marlowe će preuzeti zapovjedništvo na južnom ulazu u naselje, a ja ću zapovjedati ovdje, na sjevernom ulazu. Vjerujem da će Apaši dojahati sa zapada, iz mrkle noći, i upasti u naselje istodobno sa sjevera i juga. Druga će skupina ući u mjestance pje-

šice; probit će se sa zapada kroz vrtove. Prikliješte li nas suviše, povući ćemo se prema trgovini i prenoćištu. Ondje su nam ranjenici, a i zaliha hrane. Razumijete?

— Razumijem, kapetane! — reče odlučno Virgil Marlowe i ode s Russellom Basilom.

*

Prvi je napad bio iznenađan i nečujan.

Apaši su se na svojim nepotkovanim konjima tiho prišunjali naselju, a onda se iznenada začuo čuk. Zatoptaše kopita po pješčanom tlu.

Ratnici nisu vikali poput prerijskih Indijanaca: Komanča, Cejena i ostalih. Apaši, koje su mogli smatrati najboljim gerilskim borcima na svijetu, naveli su nijemo i munjevito.

Više od pedeset ih je u mjestance ušlo sa sjevera. Nakon što su najprije skrenuli sa zapada u luku. Dabome, i s juga ih je upalo isto toliko.

Našli su se već između prvih kuća kad je John Kendale podigao revolver.

— Otvorite vatru! — vikne i tadaa počne ubrzano pucati.

Bio je to dogovoren znak. U cijelom se naselju oglase puške i revolveri u rukama iskusnih boraca.

Bilo je tu prokušanih vojnika, koji su se već posvuda borili i dokazali i koje su južnjački oficiri izabrali iz gomile dobrovoljaca, a bilo je i skitnica, razbojnika, konjokradica i protuha s granice, koji su se cijeli život družili s nasiljem i znali braniti svoju kožu.

Apaši ujahaše u pravi pakao.

Iz gotovo svake građevine,

kroz prozor i vrata, te s krovova, fijukali su prema njima meci. Ta ih je ubitačna vatra zaprepastila i zbunila, jer su se nadali kako će iznenaditi protivnike.

Skupo su platili svoju zabludu.

Kad ih se više od dvadeset bacilo sa svojih konja, otkotrljalo kroz prašinu i potom, hitro skočivši na noge, jurnulo prema kućama, postala je revolverska paljba još žešća.

Posvuda se vodila ogorčena borba.

Čuli su se brojni povici i psovke. I Apaši su sada vikali u žaru borbe. Nemilosrdna se bitka vodila za svaku kuću, za svaki zaklon, za svaki položaj.

Apaši se iznenada povuku kao da su dobili nekakav znak. Neki su jahali, a neki trčali. Nestajali su u mraku. Uskoro zanijem i oružje. Bilo je tiho. Čulo se samo stenjanje ranjenika i njihovo psovanje zbog bolova.

Na ulici se pojavi Yucca. John Kendale mu krene u susret.

Tu i tamo vidjela su se bakrenasta tijela. Apaši nisu uspjeli u žurbi odnijeti sve svoje poginule.

— Uvidjeli su da nisu dovoljno jaki za nas — progovori grlenim glasom Yucca kad se sastao s Kendalom nasred ulice — pa su htjeli izbjeći daljnje gubitke. I poglavica im je ranjen. Možda će umrijeti, tko zna. To bi bilo dobro za nas. Napali su nas Meskaleri i Čirikahue, no Čirikahuâ je bilo mnogo manje. Poglavica je Kakteve. Prepoznao sam ga i pogodio. Srušio se s konja, ali je još

imao toliko snage da uzjaše
iza jednog svog ratnika.

Slušajući izviđača, John Kendale je zurio u prašinu pred svojim nogama.

— Što bi sada bilo najpametnije? — zapita ga, jer ga je već odavno poštovao zbog domišljatosti i mudrosti i uvijek je rado saslušao njegovo mišljenje.

Yucca slegne širokim ramenima. Kao i svi Jakviji i Apaši, bio je zdepast.

— Najbolje bi bilo, rekao bih, da brzo odemo odavde — izusti. — Ostanemo li u naselju, dimni će signali već za nekoliko dana dozvati ovamo sve Apaše koji se zateknu uokrug trista kilometara. Doći će još Meskalera i Čirikahua. Dojurit će i Kočizovi ratnici. Sutra ili prekosutra nećemo se više moći maknuti odavde. Velim vam, moramo stalno biti u pokretu. Tucson je još daleko, ali...

— Hvala, Yucca — prekine ga John Kendale.

Okrene se i zagleda prema Virgilu Marlowu, koji je dolazio s drugog kraja naselja.

— Što naređujete, kapetane? — zapita Virgil Marlowe i pozdravi vojnički. Potom doda ogorčeno: — Što biste bez nas?

— A što biste vi bez nas, Marlowe? — odvrati protupitanjem Kendale.

Blijedo se osmjehnuše jedan drugome i pogledom izraziše međusobno razumijevanje.

— U mjestancu ima kola — reče tada Kendale. — Uprignite mazge u dvojka kola i nатовarite na njih ranjenike. Za jedan sat moramo krenuti, kapetane!

Čuvši te riječi, Virgil Marlowe iznenađeno otvori usta.

— Zar namjeravate napustiti ovaj izvrsni položaj? — zapita.

— Ovdje imamo zaklon, imamo vode i hrane. Imamo sve što nam je potrebno za obranu.

— To nam neće biti dovoljno ako se sutra ili prekosutra pojavi ovdje dvjesta-trista Apaša — odgovori mu John Kendale.

Virgil Marlowe se zamisli.

— Ratnici nam neće dopustiti da odemo odavde — promrmlja.

— Pustit će nas! Poglavica im je ranjen, pa će možda i umrijeti. Stoga moraju najprije izabrati novog vođu, a to će potrajati satima. Za to vrijeme mi ćemo se izvući odavde.

— U redu. Izvršit ću vaše zapovijedi — odvrati Marlowe i pozdravi prema propisima.

Uto pride Russell Basil. Ispod poderanog mu je rukava curila krv.

— Kapetane — progovori zadihano — ti razbojnici se već prepiru oko blaga! Htjeli bi pogledati zlato i otvoriti limene sanduke!

John Kendale odmah krene prema dvorištu spremišta kola. Dok je žustro koračao, punio je revolver.

Yucca i Russell Basil su ga pratili u stopu. Južnjački je kapetan malo zaostao i tražio još svoje ljude. Pojavi ih se nekoliko.

Svi Kendalovi ljudi napustili su svoje položaje i, kao na nekakav tajni znak, okupili se negdje.

John Kendale je znao gdje će ih naći. I južnjački je kapetan

to znao. Odlučno mahne svojim ljudima da krenu za njim.

— Hoćemo li se sada obračunati s njima, kapetane? — zapita ga promuklim glasom narednik Alamo Setterlee.

— Nećemo — odgovori Virgil Marlowe.

XI

Ulazeći u dvorište spremišta kola, John Kendale je stiskao zube od bijesa i teško se obuzdavao.

U međuvremenu je svanulo. Na istoku su se kroz sloj oblaka probile sunčane zrake.

Sjevernjački su se vojnici okupili pred prigradnjom kraj trgovine. Neki su bili lako ranjeni, a svima su lica pocrnjela od barutnog dima.

— Evo ga, dolazi! — progovori jedan od njih spazivši Kendala.

Skupina se malo razide. Svi se okrenu prema kapetanu. Budući da su se maknuli u stranu, vidio je što su učinili.

Pred prigradnjom je ležalo nekoliko samara, a šatorsko platno na njima bilo je razrezano. Vidjele su se zlatne šipke. Izvadili su i oba velika limena sanduka.

John Kendale pogleda strogo Bull-Bena Murraya, koji je u jednoj ruci držao težak čekić a u drugoj klin. Očito je bilo da gorostas namjerava otvoriti limene sanduke.

Međutim, Bull-Ben Murray prkosno uzvratila pogled.

Iza njega je, malo sa strane, stajao Barton Dale, bivši kaženjenik iz Yume, i držao pušku o boku. Prst mu je bio na okidaču. Sada podigne malo cijev,

tako da se uperila ravno u Kendalov trbuh.

— Kendale — progovori oporo — dosada ste nas dobro vodili, to vam moramo priznati. Eto, pod vašim smo vodstvom uspjeli, čak, pobijediti Apaše. No, okanite se bilo kakvih pokušaja da nam uskratite zlato i sve ostale dragocjenosti! Velim vam, okanite se toga! Inače ću opaliti! Neću oklijevati ni tren! Baš me briga za to što ste nekakav kapetan!

— Podijelit ćemo blago — umiješa se Bull-Ben Murray. — Svatko će dobiti svoj dio. Nećemo više čekati. Kad ga podijelimo, možemo još neko vrijeme ostati na okupu i zajedno se probiti kroz neprijateljsko područje. Kad nam više ne budu prijetili Apaši, razići ćemo se i poći svaki svojim putem, bilo sami, bilo sa svojim prijateljima. Od ovog trena nismo više vojnici. Od sada smo samo ortaci.

Korakne prema Johnu Kendaleu i uperi u njega čekić.

— Treba da budete zadovoljni, kapetane — reče. — Oduzeli smo južnjacima blago i time spriječili Jug da nabavi oružje, municiju i drugi ratni materijal. Trebalo bi da vam to bude dovoljno, kapetane. Ne zaboravite da smo stavili glavu na kocku kako bismo izvršili vaša naređenja. Neki su među nama i poginuli, a gotovo svi smo ranjeni, lakše ili teže. Morate nam priznati da smo se srčano borili. Najprije smo pobijedili južnjake, zatim smo se oduprli Apašima. Sada je vrijeme da uzmemo svoju nagradu. Imate li nekakav prigovor, kapetane?

Zapitao je to odrešito, jasno izrazivši glasom prijetnju.

John Kendale mu još ne odgovori ništa. Prelazio je pogledom po svojim ljudima. Prkosno su ga gledali u oči, pokazujući mu da ne namjeravaju popustiti.

Šutke je promatrao Lukeya Gibsona, Jima Shmita, Kida Pesosa i Sloana Dunna. Pogled mu se najduže zadrži na Bartonu Dalu i Bull-Benu Murrayu, vođama pobune. Osim te šestorice, bili su tu i drugi pripadnici odreda, ali njih nije smatrao osobito važnima. Znao je da je riječ o ljudima koji nikada nemaju svoje vlastito mišljenje i uvijek slijede vođu. Doduše, zbog toga nisu nipošto manje opasni; slijepo slušaju vođu i ne razmišljaju svojom glavom.

Čvrsto su odlučili boriti se, pomisli John Kendale. A Barton Dale će mi pucati u trbuh. Ipak bi bilo najbolje da sam ga ustrijelio još na ranču »Catalina«.

Pogleda oko sebe.

Iza njega su stajali izviđač Yucca i narednik Russell Basil.

Uto se na dvorišnom ulazu pojavi malena skupina vojnika. Bio je to kapetan Marlowe sa svojim ljudima. Došlo ih je samo osam, jer su neki ostali na položajima ili uz ranjenike. Koračali su vojničkim korakom, jedan iza drugoga.

— Kapetane Kendale — dovikne Virgil Marlowe kad su se zaustavili u dvorištu — mi smo još pod vašim zapovjedništvom. Znaite, mi smo pravi vojnici. Ako vam je potrebna pomoć protiv tih protuha i razbojnika u sjevernjačkoj uniformi,

samo nam recite! Smjesta ćemo izvršiti vaše zapovijedi!

Nakon njegovih je riječi bilo neko vrijeme vrlo tiho. John Kendale problijedi iako mu je lice bilo bakrenasto kao u Indijanaca.

— Čujete li to, propalice? — vikne. — Južnjački mi pobunjenik nudi pomoć! Nudi mi pomoć protiv protuha koje su obukle sjevernjačku uniformu i zaklele se na vjernost. Neprijatelji Sjevera nude mi pomoć protiv mojih vlastitih ljudi! Nečuveno! Zar smo se tako srozali? — Osvrne se i dovikne Virgilu Marlowu: — Nije mi potrebna pomoć da bih ovladao svojim odredom!

Tada, prije nego što se ponovno okrenuo prema Bartonu Dalu, Bull-Benu Murrayu i ostalima, povuče revolver. Tom je malom varkom stekao dragocjen djelić sekunde.

Barton Dale se očito iznenadio. U trenutku kad je Kendale pogledao preko ramena južnjačkog kapetana i više nije gledao u njega, malo se opustio. Prekasno je spoznao da je nasjeo.

John Kendale je, izvlačeći revolver, hitro skočio u stranu.

Barton Dale brzopleto opali s boka. Nije se uspio svladati i pažljivije nanišanimi. Zbog toga je, dabome, promašio.

Istodobno je dobio protivnikov metak. Kendale ga ovaj put nije mogao, ni smio poštedjeti.

Vidjevši što se dogodilo, Bull-Ben Murray rikne razjareno kao medvjed, podigne čekić i navali kao da je pomahnio.

John Kendale ga je mogao sasvim opravdano zaustaviti metkom, ali to nije učinio. Osim toga, gorostasov mu je napad, čak, spasio život. Jer, Murray je, navalivši, privremeno zaklonio vidik ostalima. Našao se na liniji gađanja i onemogućio ih da pucaju u Kendala.

John Kendale mu skoči u susret i, sagnuvši se u stranu, izbjegne smrtonosni čekić.

Murray zatetura uslijed zamaha mimo njega i u tom trenu dobije udarac revolverskom cijevi po glavi. Činilo se da mu jedan udarac nije dovoljan. Kendale ga ponovno zahvati revolverom po gotovo čelavoj glavi.

Bull-Ben Murray napravi još dva koraka i tek tada se sruši na koljena, zatrese glavom i zastenje. Napokon se stropošta i ostane ležati.

John Kendale se okrene prema svojim ljudima. Neki su držali u rukama oružje, ali su ipak oklijevali. U blizini su stajali Yucca i narednik Basil. Uperili su revolvere, spremni da se bore za svog kapetana.

Uto pritekne Kendalu u pomoć još jedan čovjek: Jack Sinclair. Približio se pobunjenicima sa strane i zaustavio.

— Hajde, samo pokušajte, budale! — dovikne, prijeteci pljesnuvši se po revolverskim koricama.

Iz prenoćišta izade bolničar Morgan Callaghan, polako pride Bartonu Dalu, klekne kraj njega i ubrzo se digne.

— Mrtav je — reče kratko, okrene se i ode. Onesviještenog Bull-Bena Murraya pogleda samo letimično.

U međuvremenu je John Kendale prišao svojim ljudima. Spremi revolver, iako su neki još držali oružje u rukama.

— Spremite oružje! — naredi strogo. — Pripremite samare za put! Uskoro krećemo! Jeste li me čuli? Izvršite zapovijed!

Gledali su ga i oklijevali. Tada im se pogled zaustavi na Bartonu Dalu i Bull-Benu Murrayu. Pokunjiše se i spustiše oružje, zatim se poslušno udaljše.

Jack Sinclair se, stojeći s lijeve strane, nasmije tiho i po-drugljivo, a onda lupne petama i pozdravi kao pravi vojnik.

— Imate li neke zapovijedi i za mene, kapetane? — zapita.

— Ranjenici i Constance Lee s djetetom vozit će se kolima — odvrati John Kendale. — Vi ćete upravljati jednim kolima, a bolničar drugim! Izaberite dobra kola, Sinclairu! U naselju ih ima dovoljno.

Okrene se žustro i pride Virgilu Marlowu.

— Vama sam već kazao što treba da učinite, kapetane — reče južnjaku.

— Tako je — odvrati Marlowe i kimne svojim ljudima. — Hajdemo, momci! Kad pronađemo dvojica dobra kola, upregnite u svaka šest mazgi!

Njegovi se ljudi žurno udalje.

— Zaista ste mi htjeli pomoći, Virgile? — zapita John Kendale.

Virgil Marlowe kimne.

— I vi biste to učinili da smo se našli u obratnom položaju, John — promrmlja. — Osim toga, moram slušati vaše zapovijedi dokle god nam prijetite Apaši.

Tada se zagleda u određenom pravcu.

John Kendale se napola okrene i pogleda na istu stranu. Vidio je Jacka Sinclara kako s jednim južnjačkim vojnikom pregledava kola u uglu dvorišta.

— Hm — prozbori zamišljeno Virgil Marlowe — taj Sinclair će vam još zadati mnogo nevolja, Johnne. Strpljiv je i lukav. Uvjerio sam se da mi vjerujete, jer mi inače ne biste dali oružje. No, koliko meni možete vjerovati, toliko morate biti sumnjičavi prema Sinclairu, kapetane. Da je on, umjesto Bartona Dalea i Bull-Bena Murraya, predvodio pobunjenike, sada biste bili mrtvi. A mene više ne bi sputavala riječ koju sam dao, pa bih se ponovno mogao boriti sa svojim ljudima za blago. — Osmjehnuvši se umorno i ogorčeno, doda: — Zapravo, trebalo bi da želim vašu smrt, jer sam se na pokornost zakleo samo vama i nikome drugom. Pa ipak, ne želim vam smrt, Johnne. Vjerujem da ću vas uspjeti pobijediti nekako drukčije.

I John Kendale se osmjehne.

— Znam, nadate se da ćemo jednog dana naići na neki jak južnjački odred — odvrati. — Možda vam, čak, ide u susret odred iz Teksasa. Znajte da ću radije baciti zlato i dragulje u rijeku ili močvaru nego da ih predam robovlasnicima.

— Vidjet ćemo — nasmiješi se Virgil Marlowe.

Nakon toga odoše svaki na svoju stranu.

Kad je John Kendale stigao do ugla prenoćišta, pojavi se ondje Constance Lee, pa su se

umalo sudarili. Nekoliko su se trenutaka gledali kao da su zanijemili. Njene su mu oči štošta govorile.

— Zaista sam sretna što ste neozlijeđeni, Johnne — progovori ona iznenada. — Neopisivo sam sretna. To je dokaz da me nisu prevarile slutnje.

— Kakve slutnje? — zapita on.

Oklijevala je.

— Pa, od početka slutim da će sve završiti dobro, Johnne! — odgovori. — Čvrsto sam uvjeren da ćete svladati sve teškoće i postići svoje ciljeve. Da, čvrsto sam uvjeren.

— Hvala vam — promrmlja on. Još joj je ispitivački gledao oči i pitao se je li istina da iz njih struji neko čudno uzbudjenje.

Na obrazu i nad gornjom usnom vidio joj je tragove barutnog dima. Zacijelo je i ona pucala kad su napali Apaši.

Naslutio je u njoj neiscrpnu životnu snagu. Pripada onoj vrsti žena koje su pravi junaci i koje ne mogu obeshrabriti nikakve teškoće.

— Divni ste, Constance — promrmlja Kendale.

— Zašto sam divna? Objasnite mi to potanko, Johnne! — zatražila je otvoreno.

Zamislilo se.

— Kad netko, poput mene, proživi rat — reče — onda mu duša ostane prazna. Potrebno mu je nešto što će ga osvježiti, ispuniti opet lijepim željama, nadama i planovima, svim onim što omogućuje osmišljen, svrhovit život. Pripadnete li nekom takvom čovjeku, Constance, on će se brzo preporoditi i osloboditi praznine u sebi

koja bi ga inače mučila još godinama poslije rata. Vi ste mnogo vrednije blago nego ono što smo ga oteli južnjacima! — Zatim doda brzo: — Rat još nije završen, a Apaši nas čekaju na svakom koraku. Imamo, zapravo, vrlo male nade.

— Ipak vjerujem da ćete uspjeti — ponovi ona uporno, okrene se i vrati po Tommyja.

*

Vjetar je prašinom šibao lica i sipao je u oči. Bull-Ben Murray je morao nekoliko puta kihnuti. Pritom bi pustio uzde i uhvatio se za glavu kao da se boji da će mu se od kihanja rasprsnuti.

— Ne boj se, neće ti ništa biti! — dovikne mu Russell Basil, okrenuvši se i gledajući ga zlobno. — Imaš tvrdi tikvu!

Bull-Ben samo zagunda srdito i opsuje. Vidjevši da ga kapetan zove rukom, Russell Basil potjera konja i pridruži se Kendalu.

— Na zapovijed, kapetane — reče jašući kraj njega.

Kendale ga je pažljivo promatrao. Često je razmišljao o njemu i pokušavao odgonetnuti što se događa u tom zdepastom čovjeku.

— Naredniče, je li vam žao što ste mi pritekli u pomoć? — zapita.

Russell Basil odlučno zatrese glavom.

— Nije — odvrati. — Izmijenio sam se. U početku sam i ja bio običan skitnica i nisam se razlikovao od ovih protuha oko nas. Major nam je ponudio smještaj i hranu, dobivali smo novac i morali smo vrlo malo

raditi. Ljenčarili smo na ranču daleko od bojnog polja. To nam je izvrsno odgovaralo. Svi smo bili vucibatine i našli smo utočište u Arizoni. No, sada...

— I vi ste bili vucibatina? — zapita Kendale. — Pa, proveli ste dvanaest godina u vojsci, nije li tako? Bili ste narednik?

— Prije rata — progunda Russell Basil. — Posljednje sam dvije godine proveo u zatvoru. Prije toga sam izgubio čin. Kad sam odsjedio svoje, izbacili su me iz vojske. Nakon toga sam jahao bez cilja i pretvarao se u sve veću i veću hulju. Napokon sam stigao do majora Bannacka. Bio mu je potreban narednik za vježbanje novakâ. Prihvatio me. Pričam vam sve to, kapetane, kako biste me što bolje upoznali. Uistinu ne vrijedim mnogo. Ipak se možete pouzdati u mene.

— Dobro, što vam se dogodilo? — zapita mirno Kendale i opazi kako je narednik zavukao prste pod ovratnik kao da mu je najednom vruće i kao da ga ovratnik previše steže.

Russell Basil je oklijevao nekoliko sekundi. Napokon se odlučio.

— Dakle, bit ću iskren, kape-tane! — reče. — Lišili su me čina, kaznili i izbacili iz vojske zato što nisam pomogao u nevolji jednom oficiru. Dogodilo se to u Nebraski. Progonili smo nekoliko podlih trgovaca koji su prodavali Indijancima rakiju i oružje. Međutim, ti su trgovci uspjeli nahuškati Indijance na nas. Budući da je naš odred bio malen, morali smo pobjeći. Indijanci su nas uporno progonili. Pri tome je

jedna strelica pogodila našeg poručnika. Srušio se s konja. Ja nisam zaustavio odred. Viknuo sam da sada ja preuzimam zapovjedništvo i da se nećemo zaustaviti niti krenuti u protunapad. Vojnici su me rado poslušali, jer su htjeli spasiti glavu. Zaista nam je gorjelo pod petama. Nije nas bilo ni dvadeset, a progonilo nas je više od stotinu Komanča. Lako možete zamisliti u kakvu smo se položaju našli. Međutim, kad smo prešli preko slijedećeg brda, naišli smo na jak odred iz našeg puka. Dabome, sada smo se morali okrenuti. Izmijenili smo uloge i počeli progoniti Indijance. Tako smo stigli do mjesta gdje je poručnik pao s konja. Komanči su ga kopljem prikovali uza zemlju, ali je još bio živ. Ukratko, živio je još toliko da je uspio ispričati kako sam kukavički pobjegao s odredom kad se on ranjen srušio s konja.

Russell Basil ušuti za tren i obriše nadlanicom čelo.

– Vojni me sud umalo osudio na smrt – nastavi prigušeno. – Spasio sam se tvrdeći kako sam vjerovao da je poručnik smrtno pogođen. Ipak, kaznili su me s tri godine zatvora zato što se nisam zaustavio i provjerio je li doista mrtav. Jednu su mi godinu oprostili zbog dobra vladanja. Sve ostalo znate, kapetane. Ja sam, dakle, degradirani narednik, i major Bannack me, iako ima ovlaštenje da imenuje podoficire, zacijelo ne bi bio postavio kao ovog glavnog narednika. Uostalom, to više nije ni važno. Ja sam sada vaš narednik. Ovaj put neću ostaviti svog ofi-

cira na cjedilu. Kad sam pogriješio i našao se u zatvoru, imao sam dovoljno vremena da pažljivo razmislim o svemu i ocijenim što je pravilno a što pogrešno. Zaključio sam da narednik nikada ne smije iznevjeriti oficira. Vi ste, kapetane, u velikom škripcu. Rekao bih, čak, da ste u većem škripcu nego što je bio onaj mladi poručnik. Neću vam okrenuti leđa. Ići ću s vama kroz vodu i vatru. Moram oprati obraz, moram ponovno steći poštovanje prema samom sebi. Razumijete li me? Ne bih se htio opet osjećati kukavičom i podlacom. Htio bih se osloboditi tereta koji me neprestano tišti. Velim vam, možete se mirne duše pouzdati u mene, kapetane.

Duboko uzdahne. Vidjelo se da mu je drago što je napokon sve ispričao.

John Kendale je šutio nekoliko minuta. Jahali su jedan kraj drugoga i neprestano promatrali okolicu, sluteći da bi svugdje mogla vrebati opasnost.

– Budu li nas progonili Apaši – progovori iznenada Kendale – ne smijemo se zaustaviti, naredniče, ma tko se srušio ranjen s konja. Neću žrtvovati cijeli odred zbog pojedinaca. Ali vas dobro razumijem. Preživimo li sve ovo, svakako ćete ostati narednik. Naš je zadatak vrlo opasan i važan za Sjever, pa će svi preživjeli biti pohvaljeni i unaprijeđeni.

XII

Iz suhog rječnog korita iznenada izade Yucca. Iza njega su

praskale puške i tražili su ga meci, ali ga nisu mogli dohvatiti jer je bio dovoljno udaljen. Uskoro se zaustavi pred obojicom oficira.

— Jako nam se žuri! — izvijesti brzo. — Apaši su se zaputili prema klancima. Zakrčit će nam put ako ih ne uspijemo prestići.

John Kendale je razmišljao samo tri-četiri sekunde.

— Onda ih moramo prestići! — reče odlučno. — Naprijed!

Započela je utrka o kojoj im je ovisio život. Svi su to dobro znali.

Klanci su bili udaljeni još osam kilometara. Povremeno su se, kad bi vjetar malo popustio i uskovitlana prašina ne bi zaklanjala vidik prema sjeveroistoku, mogli jasno vidjeti.

Kad su prešli oko tri kilometra, jureći bjesomučno i ne mareći za jauke ranjenika na kolima kojima takva utrka nije nimalo godila pojavise se na desnoj strani Apaši, nećujni i brzi kao uvijek. Zdepasta, bakrenasta tijela prekrivala im je prašina, a pjegavi konji, poludivlji i ružni, bili su im izdržljivi i žilavi, naviknuti na pustinju i veranje po brdima.

Prešli su preko ruba jedne udoline i spustili se niz blagu padinu prema putu. Stigoše do tog puta, obilježenog kotačima teretnih kola i poštanskih kočija, stotinjak metar ispred odreda.

Bilo je sasvim jasno da Apaši žele odrediti zakrčiti put. Možda su se nadali da će se vojnici zaustaviti i potražiti zaklon iza kolâ.

Međutim, John Kendale podbode mamuzama konja, jašući

na čelu s Yuccom, i dovikne preko ramena naredniku da se moraju probiti.

Russel Basil povede za sobom Bull-Bena Murraya, Jima Smitha i Kida Pesosa. S lijeve i desne strane prvih kola postavse se Lukey Gibson i Sloan Dunn.

Sjedeći na prvim kolima, Jack Sinclair je iz sveg glasa tjerao mazge.

Iza prvih kola su četiri jačača tjerala rezervne konje, a njih su slijedila druga kola. Na začelju je bio Virgil Marlowe. Naredio je svojim ljudima da s lijeve i desne strane krenu prema čelu, a on je ostao sâm otraga.

Kroz prašinu nije mogao vidjeti kako je John Kendale sa čelom svog odreda jurnuo prema Apašima. No, čuo je praskanje revolverâ. Budući da je na vlastitoj koži iskusio kako se spretno i ogorčeno bore te protuhe u sjevernjačkoj uniformi kad im se radi o životu, lako je mogao zamisliti što se događa.

Apaški su ratnici bili zbuñjeni. Navikli su se na to da se karavane, kad ih napadnu, utabore i tako pokušaju odbiti napad. Još nikadâ im se nije dogodilo da bi neka karavana navalila na njih.

Kraj Johna Kendalea jahali su Jim Smith i Russell Basil. I Lukey Gibson je bio već gotovo na čelu. Revolverska paljba te četvorice najviše se dojmila Apaša. Kendale, Basil, Smith i Gibson su mogli iz revolvera pogoditi cilj i dok im je konj jurio u galopu, a to nije bilo nimalo lako.

Pomogli su im pušćanom vatrom Yucca i Bull-Ben Murray.

Čelo odreda se već zabilo među zabezegnute apaške ratnike.

Constance Lee je pucala s kola, a Jack Sinclair je držao uzde lijevom rukom i pucao desnom. U borbu su se sada mogli umiješati i vojnici što su jahali sa strane. Pucali su lijevo i desno, nalazeći se usred apaške skupine i braneći svoju kožu. U toj nemilosrdnoj borbi bilo je žrtava na objema stranama.

Iznenada Apaši popustiše. Povukoše se u prašinu, uskovitanu brojnim kopitima, koja ih zaštititi poput neprozirne magle.

John Kendale malo obuzda svog konja i propusti mimo sebe kolonu. Opazi na svojoj strani dva prazna sedla. Gotovo svi su jahači krvarili. Neki su imali samo ogrebotine, a neki i prave rane.

Užurbano su punili oružje. Iz kola su dopirale psovke i stenjanje ranjenika, koje je ta luda vožnja jako izmučila.

Na začelju je jahao Virgil Marlowe. I on je upravo punio revolver. Za vrijeme borbe nije mu bilo nimalo lako. Apaši su se neprestano pokušavali približiti otraga posljednjim kolima, ali ih je ipak uspio spriječiti. Pritom je dobio nekoliko lakih rana. Kad mu se već činilo da neće izdržati, pritekao mu je u pomoć bolničar pucajući srčano iz svojih kola.

Virgil Marlowe se osmjehne Johnu Kendalu.

— Ne vjerujem da će nas ponovno napasti! — dovikne umorno.

— Ni ja ne vjerujem! — odv-

rati Kendale. — Po svoj prilici će pričekati dok ne budu toliko nadmoćni da nas lako mogu svladati. — Približi se Marlowu. — Slušajte, Virgile, trebalo bi da netko, kad uđemo u klanac, ostane ispred ulaza i zadrži Apaše. Yucca mi je još u Juani objasnio da bismo, ako krenemo bilo kojim drugim klancem, morali jahati zaobilazno i izgubiti mnogo vremena. Prema tome, Apaši će krenuti za nama, a neće se zaputiti kroz neki drugi klanac. Budući da imamo dvojica kola, ne možemo...

— Znam, kapetane — prekinu ga Marlowe. — Uostalom, na kolima su i moji ranjenici. Ako dopustite, ostat ću sa šestoricom ljudi pred ulazom u klanac i zadržati još neko vrijeme Apaše, možda i do ponoći.

— Baš to sam vas htio zamoliti, Virgile — odvrati John Kendale.

Bez ikakvih su novih sukoba stigli do klanca. Apaši su se vladali suzdržljivo i nisu se htjeli izvrći suvišnim opasnostima.

U klanac je tekao bistar i svjež potok. Zaustavili su se vrlo kratko, tek toliko da bi malo osvježili ranjenike i životinje. Nakon toga su produžili, a topot kopita i štopot kotača nadjačavaše tih žubor potoka.

Klanac je bio dug desetak kilometara, a onda se spajao sa svim ostalim, zaobilaznim klancima, tvoreći dugu i stjenovitu dolinu.

Kad su stigli do izvora potoka, John Kendale napokon naredi da se zaustave i odmore. Bila je već gotovo ponoć. Mnogi su ranjenici ležali bez svijesti. Ostali su stenjali i pro-

klinjali svoju zlu sreću. Životinje su bile iscrpljene, a i jahači su se već jedva jedvice držali uspravno.

John Kendale postavi straže. Potom su skuhalo kavu i jelo, no većina je ljudi radije izabrala san nego hranu. Nisu se, jednostavno, htjeli probuditi.

Bolničar i Constance Lee još su imali posla oko ranjenika. John Kendale je za to vrijeme obilazio logor i provjeravao je li sve u redu.

Yucca je opet otišao u izvidanje. Ujutro će javiti je li put slobodan.

Kad se John Kendale vratio u logor, svi su već spavali. Bolničar i Constance Lee su također završili posao. Constance Lee je upravo prala sa sebe prašinu na izvoru.

— Trebalo bi da spavate, John — reče mu. — Za vas je sve ovo još mnogo teže nego za nas, jer na vašim je ledima odgovornost. Stoga ležite i pošteno se naspavajte. San vam je prijeko potreban.

Pride mu i uhvati ga za ruku. Odvede ga do kola, pod kojima su bili prostrti gunjevi. Na njima je već spavao Tommy. Sklupčao se kao psić.

— Spavajte ovdje, John — reče Constance. — Barem dva sata. Ja ću za to vrijeme bdjeti i smjesta vas probuditi ako se nešto dogodi. Imate i nekoliko lakih rana. Možda bi bilo najbolje da vam ih...

— Ne, to nije potrebno — promrmlja on, osjećajući najednom sav umor što se nakupio u njemu. Popusti njenu nagovaranju i ispruži se na ležaju. — Četvrt sata — reče tiho. — Prileći ću samo četvrt sata...

Zaspao je prije nego što je uspio dovršiti rečenicu.

Constance je sjedila kraj njega, naslonivši se na kotač. Slušajući njegovo i Tommyjevo disanje, pitala se što donosi budućnost.

Probudila ga je, kao što mu je obećala, poslije dva sata. Odmah se razbudio.

— Zar je već prošlo četvrt sata? — Zapita je iznenađeno.

— Prošla su dva sata — odgovori mu Constance.

— Zar ste tako dugo bdjeli, djevojko? Zašto...?

— Pa sad, ja sam već prilično stara djevojka — našali se ona.

— Trebalo bi da već imam djecu poput Tommyja.

— A zašto ih nemate? — Zapita on i sjedne kraj nje.

— Nekim se djevojkama ne sviđa dovoljno nijedan muškarac — odgovori ona. — Čekaju i čekaju, vjerujući da će se pojaviti neka izuzetna osoba. Tako postanu stare usidjelice i osuše se poput grane. Možda i mene očekuje takva sudbina. Sasvim je moguće da me onaj muškarac koji mi se sviđa ne želi.

— Onda je budala — odvratila John Kendale.

Šutio je nekoliko sekundi, a za to su vrijeme oboje osjetili kako se nešto između njih rađa, nešto za što nisu potrebne riječi.

— Spavajte sada — reče on iznenađa, ustane žustro i ode.

Htio je smijeniti straže i još jednom provjeriti je li sve onako kako treba. Preporodio se odspavavši dva sata. Tijelom mu je strujala nova snaga.

Prolazeći kraj jednog stabla što je raslo blizu izvora, začuje iz sjene Sinclairov glas.

– Je li vam lijepo bilo kod nje? – pitao je Jack Sinclar.

John Kendale naglo skrene ulijevo i zaputi se prema njemu. Spazi ga u sjeni. Sinclar je sjedio na svojim gunjevima i naslanjao se ledima na stablo.

Sada se polako dignu, a oba su mu revolvera ležala pred nogama na gunju.

– Kako to mislite, Sinclaru? – zapita strogo John Kendale.

– Pa, ona je divna – promrmlja Sinclar. – Nijedan muškarac ne bi smio odbaciti takav dragulj. Kako bi bilo da vam pripadne ta žena i pola zlata i ostalih dragocjenosti, Kendale? Što velite na to?

John Kendale razmisli dvije-tri sekunde i shvati značenje Sinclarovih riječi. U njima se skrivala prijetnja, a istodobno i ponuda.

– A kome bi pripala druga polovica? – zapita.

– Pa, ja bih bio zadovoljan polovicom – odvrati Sinclar.

– Dobro sam razmislio o svemu. – Zadovoljit ću se polovicom ako se ne budem morao za nju boriti s vama. Poštujem vas kao čovjeka i borca, kapetane. Htio bih da ostanete živi i da mi budete ortak. Kao ortaci svladali bismo lako sve teškoće. Zar vas ne mami taj prijedlog, kapetane? Postat ćete milijunaš, sačuvat ćete glavu i oženiti se jednom divnom ženom. Otputovat ćete s njom u Evropu i živjeti ondje u sreći i izobilju. Uostalom, učinili ste veliku uslugu i Sjeveru, jer ste oteli Jugu blago. Eto, Kendale, to je moja ponuda. Kucnuo je tren da poduzmem nešto. Uvjeren sam da vas je Virgil Marlowe već upozorio

kako sam opasan. Dakle, hoćemo li se udružiti?

John Kendale se opet zamisli. Ali nije razmišljao o ponudi, već o tome kako bi mogao najlakše izaći na kraj s Jackom Sinclarom.

– Znači, želite mene, sjevernjačkog oficira, navesti na izdaju, vojniče Sinclaru – progovori. – Slušajte me dobro. Istina je da ste mi vjerojatno spasili život. Mislim na sukob s Mahinom. Pomogli ste mi i poslije, kad se moj odred htio pobuniti. Priznajem vam sve to, iako ste, po svoj prilici, postavili iz nekih sebičnih pobuda. Zbog zahvalnosti koju vam dugujem, dat ću vam sada priliku da se izvučete, Sinclaru. Zaboravit ću što ste mi maloprije rekli. Smatrat ću da ste, neprestano razmišljajući o šest stotina kilograma zlata i dvama velikim limenim sanducima s dragocjenostima, privremeno sišli s uma. Čujete li me, Sinclaru? Zaboravit ću vaše riječi! A sada, uzmite svoje oružje i zamijenite stražara na izlazu iz klanca! Hajde! Izvršite naređenje, vojniče Sinclaru!

– Razumijem, kapetane! – odvrati hladno Jack Sinclar. Obuje čizme, zakopča opasač oko bokova i uzme pušku.

John Kendale ga je napeto promatrao.

– Razumijem, kapetane – ponovi Jack Sinclar i udalji se.

Kendale je sve češće mislio na kapetana Virgila Marlova, koji je stražario na južnom ulazu u glavni klanac.

Uskoro dobiše sva pitanja odgovor. Začuje se topot kopita i u logor ujaše Virgil Marlowe sa šestoricom svojih vojnika.

Sjaše umorno i ukočeno, te pride Johnu Kendalu.

– Vratio sam se sa šestoricom ljudi, kapetane! – izvijesti. – Apaši su se pokušali probiti u klanac samo jedan put. Nakon toga su se povukli i ulogorili izvan dohvata naših pušaka.

Kendale ga je zamišljeno gledao.

– Vratili ste se – reče – iako ste lako mogli pobjeći, Virgile. Svi ste bili naoružani. Mogli ste...

– Učinit ćemo to poslije – prekine ga južnjački kapetan.

– Poslije, Johne! Zasada sam još pod vašim zapovjedništvom. Apašima se možemo oduprijeti samo ako se budemo složno borili protiv njih. Osim toga, zasada vozimo blago u pravcu koji mi odgovara: na sjeveroistok. Uskoro ćete, po svoj prilici, htjeti skrenuti na sjever, a ja bih radije na istok, ali pričekajmo taj trenutak. Vidjet ćemo još što će se do tada dogoditi.

Osmjehne se gorko i umorno.

– Za dva sata krećemo – obavijesti ga John Kendale.

Jedan sat nakon toga, kad je već svanulo, a umorni ljudi digli i počeli doručkovati, vratio se Yucca. Odmah se zaputio prema Johnu Kendalu.

– Izvidao sam petnaestak kilometara na sjeveroistok – izvijesti ga – i posvuda sam vidio tragove smrti. Na sjeveroistoku postoji jedno oveće naselje i nekoliko rančeva i rudnika. No sve je razoreno i uništeno. Prije otprilike četiri dana prošla je putem što mimo Tucsona vodi do rijeke San

Pedro velika skupina Apaša. Ta je skupina uništila sve na što je naišla.

Zašuti za tren i zamišljeno pogleda Johna Kendala.

– Najbolje bi bilo da krenemo tim putem smrti – nastavi. Jedna stara indijanska poslovice glasi ovako: »Progone li te neprijatelji, onda otidi tamo gdje su već bili.«

– Ali ubrzo će se iza nas početi dizati prema nebu dimni signali – napomene John Kendale.

Yucca se nakesi.

– I meni je poznata ta vještina – reče. – I mi možemo davati dimne signale. Nastojat ćemo zbuniti apaške ratnike pred sobom.

– To je dobra zamisao – odvrati zadovoljno John Kendale.

XIII

Dan je opet bio vruć. Pod kotačima i kopitima kovitlala se prašina. Kolona se sve više udaljavala i od klanaca.

Put na kojem su ostavili tragove brojni kotači i kopita tijekom desetljeća, vodio je uz jednu blagu padinu. Stigavši do njena vrha, John Kendale ugleda prilično zelenu dolinu.

Dolje su se vidjeli brojni tragovi smrti.

U toj zelenoj dolini, kroz koju je tekao potok, živjeli su prije ljudi. Marljivi ljudi. Odavala su to obrađena polja i uređeni pašnjaci. Vidjele su se staje i štagljevi, suše i obori. Medutim, stoke nije više negdje bilo.

John Kendale stisne ispucale usnice i povede odred nizbrdo.

Za dvadesetak su se minuta spustili u dolinu. Sada su vidjeli tragove smrti sasvim jasno.

Stradali su i ljudi, a ne samo stoka. Očito, borba je bila vrlo ogorčena. Stanovnici doline su se, sudeći prema svemu, povukli u dvije velike i naročito čvrsto građene kuće i nastojali prodati što skuplje svoju kožu.

No iz zaklona ih je istjerala vatra, pa su se morali pojaviti pred Apašima, koji su baš to i željeli.

Sve su to otkrili brojni znakovi i tragovi, te položaj poginulih.

John Kendale zapovjedi odredu da se zaustavi.

– Sjašite! – reče prigušeno i promuklo. – Neka oba narednika uzmu po šest ljudi i počnu odmah pokapati poginule. Ostat ćemo ovdje dva sata! Neka bolničar pregleda bunar i ispita je li voda zakužena! Kapetane Marlowe, dođite, molim vas, k meni! I Yucca neka dođe! Vojniče Sincлару, vi se pobrinite za to da se dobro podmažu kola! Očekuje nas još naporan put.

Naredivši sve to, sjaše. Kad su mu prišli Virgil Marlowe i Yucca, pokaže na neki velik kamen usred naselja, kraj kojeg se zaustavio.

U taj su kamen bile uklesane riječi:

„Silver Springs, osnovan 1861. u nadi da ga očekuje lijepa budućnost.“

Riječ je bila, dakle, o kamenu temeljcu tog naselja. Na drugoj je strani kamena netko napisao crnom bojom nekoliko riječi: „Neka se sudbina smiluje našoj djeci, jer stižu Apaši. Potražite nam djecu u podrumu, ako više ne budemo živi.“

Virgil Marlowe i Yucca pročitашe to dvaput, uznemireno se mršteći.

– Dabome, neki Apaši govore engleski, ali ne znaju čitati – progovori polako Yucca. – Ta je obavijesti, zapravo, uputa. Potražimo djecu!

Hitro se okrene i potrči prema ruševinama velike kuće. Pogurio se i najednom je sličio pustinjskom vuku koji vreba i traži. Kretnje su mu bile izvanredno gipke i pokazivao je sve vrline indijanskog porijekla.

Oba su ga oficira žurno pratila u stopu.

Yucca počne razgrtati zgarište. Pomagali su mu. Kendale pozove još nekoliko ljudi.

Neko su vrijeme radili grozničavo i zagaravila su im se lica, a onda se Yucca iznenada ukoči i osluhne. Žustro mahne rukom.

– Tišina! – prosikće.

Baci se u crn pepeo i prisloni uho uz tlo. No nije čuo baš ništa.

– Dozivajte glasno djecu! – zatraži podigavši se malo. – Pitajte glasno gdje su skrivena!

Opet priljubi uho uz tlo prekriveno pepelom.

– U redu, govorit ćemo ove riječi: Gdje ste, djeco? Tražimo vas! Javite se! Gdje ste! – reče brzo John Kendale.

Tada dade znak, te svi pokaše u isti glas. Nakon toga je bila tišina. Međutim, Yucca uskoro skoči na noge hitro kao mačka.

– Dolje su! izjavi. – Čula su nas i javila se. No, po svoj prilici su već vrlo iscrpljena. To nije ni čudno, jer naselje je razoreno već četiri dana.

Svi se prihvatiše opet grozničavo posla.

Morali su ukloniti mnogo otpadaka, ostataka sirovih

opeka, pougljenjenih greda i koječega drugog prije nego što su pronašli zaključna vrata, prekrivena pijeskom. Nakon toga više nisu imali nikakvih prepreka.

U podrumu nadoše sedamnaestoro djece od tri do petnaest godina. Iako su imala u svom skrovištu dovoljno hrane i vode bila su vrlo iscrpljena i prestrašena. Sva su znala da su im roditelji stradali u krvavom okršaju.

Kad su im se oči privikle na danje svjetlo, zapanjeno su se zagledala u vojnike i ljubaznu ženu koja im je nastojala pomoći.

John Kendale je kriomice promatrao svoje ljude, znajući da su okorjeli nitkovi, nimalo opterećeni osjećajima. Pa ipak, sada kao da se nešto smekšalo u njima. Poneki su brisali vlažne oči.

Zar ima ikakva smisla sve ovo divljanje i međusobno ubijanje?, mislio je. Ovaj put su Apaši zadali bijelcima tešku ranu, ali bijelci im nipošto nisu ostali dužni. Naprotiv. Tko bi mogao nabrojiti sva zvjerstva koja su počinili vojnici u indijanskim logorima? Nasilje izaziva nasilje, to je sasvim prirodno. Apaši samo pokušavaju obraniti svoju zemlju, osigurati sebi opstanak.

Jedan sat nakon toga posavjetovao se s Yuccom, Virgilom Marlowom i obojicom narednika: Russellom Basilom i Alammom Setterleejem.

Zapravo, nije to bilo nikakvo pravo savjetovanje. Samo su složno zaključili da se sada, osim o brojnim ranjenicima i zlatu, moraju brinuti i o sedam-

naestoro djece. Odlučili su odvesti tu siročad u neki gradić i smjestiti je kod ljudi.

Ipak, Virgil Marlowe postavi jedno vrlo jasno pitanje.

– Ako bude gusto, kapetane Kendale, čega ćemo se najprije odreći? – zapita. – Slutim vaš odgovor, ali bih ga htio čuti, tako da ne bude nikakvih sumnji.

Kendale kimne.

– Briga me za zlato i za rat između Sjevera i Juga – odgovori sasvim otvoreno – kad je riječ o nedužnoj djeci!

– U redu! – odvrati kratko Virgil Marlowe.

Kendale naredi da krenu.

Yucca odjaše s dvojicom vojnika prema jednom brdašcu kako bi odande poslao dimne signale koji će zbuniti Apaše na sjeveru i istoku. Namjeravao je signalima javiti slijedeće: „Bijelci kreću na zapad prema muljevitoj rijeci.“

Za jedan sat, kad je već kolona bila opet u pokretu, počeo se dizati prema nebu dim.

Nesumnjivo je bilo da će se ti signali vidjeti kako na sjeveru i istoku, tako i na jugu. A Apaši na jugu će se, znajući kakvo je stanje, jako uzбудiti i razljutiti zbog te podvale.

Uskoro se, zaista, pojaviše dimni signali i na jugu, tumačeći sve kao laž.

Potom se opet Yucca s obojicom svojih pomagača prihvatio posla i pomoću dimnih signala proglasio signale na jugu običnom laži i ponovio svoju prvu poruku.

Kad se digla jutarnja maglica, navalili su Apaši. Osamdesetak ih je prešlo preko vrha

jednog brda i jurnulo niz obro-
nak.

No taj je napad bio samo
varka. Htjeli su njime privući
pažnju. Naime, na drugoj su
strani, između brojnih kaktusa
duž puta, izronili polugoli rat-
nici duge kose, koju im je
držala samo vrpca oko čela.
Doimali su se nižima nego što
su uistinu bili, i to zbog plečato-
sti. Svi su bili mišićavi i širokih
ramena.

Necujno su krenuli prema
koloni. Nije ih bilo mnogo,
samo dvadesetak, no radilo se
o najvještijim ratnicima. Bili su
opasniji nego onih osamdeset-
tak jahača.

Yucca prvi opazi opasnost i
povikom upozori kolonu.
Počnu pucati dva revolvera.
Odjekivao je hitac za hicem,
gotovo se stapajući jedan s dru-
gim.

Tu je ubitačnu vatru otvorio
Jack Sinclar, stojeći uspravno
na kolima i držeći u rukama
oba revolvera. Svojom nevjero-
jatnom brzinom spasio je, bez
sumnje, mnogo života.

Tada progovoriše revolveri i
puške ostalih vojnika. Sincla-
rova je žestoka paljba donekle
zadržala apaške ratnike i stvor-
ila u njihovim redovima velike
rupe.

Constance Lee je, upravlja-
jući mazgama, vidjela sve to
pogledavajući u stranu. Tek
sada je potpuno spoznala kako
je opasan taj čovjek koji je
uspio u jednoj jedinoj sekundi
pogoditi iz obaju revolvera šest
protivnika. Shvatila je da Jack
Sinclar drži u rukama smrt i
da zbog toga ima veliku moć.

John Kendale i njegovi voj-
nici otvoriše sada paljbu na
jahače.

U početku se činilo kao da će
Apaši na konjima, jednostavno,
pregaziti kolonu. Ratnici su se
usprkos puščanoj paljbi nezau-
stavljivo približavali. Uzvraća-
jući hicima, imali su uspjeha;
nekoliko je vojnika klonulo
konjima na vrat ili se čak sru-
šilo sa sedala. Kad su se Apaši
tako približili da su ih mogli
doseći revolveri, kiša je me-
taka postala ubitačna. Vojnici
su munjevito praznili revol-
vere i pritom pogadali ciljeve.
To im nije bilo osobito teško.

Kolona se zaustavila. Ranje-
nici se zavukoše pod kola i po-
češe odande pucati. Neki su ost-
ali na kolima i, zavrnuvši plat-
neni krov, otvorili vatru.

Ovaj put nisu Apaši štedjeli
protivničke konje i mazge.
Inače su uvijek bili obazrivi, jer
za njih su konj i mazga bili
najvrednija imovina. Stoga
nisu pucali u protivničke životi-
nje ni onda kad bi neprijatelj
bježao. Uvijek su se nadali da
će nekako drukčije pobijediti
protivnika i ipak se dočepati
konja i mazgi.

Ovaj put nisu Apaši pošt-
ovali to svoje pravilo. Pucali su
na sve što se micalo. Htjeli su
svakako uništiti kolonu.

Pa ipak, nisu uspjeli u tome.

John Kendale im je sa svo-
jim ljudima nanio prevelike
gubitke.

Napad se iznenada prekine i
ratnici se počnu povlačiti. Na
bojnom polju ostadoše samo
poginuli.

Međutim, u koloni je vladala
strašna zbrka. Djeca su,
nasmrt preplašena, vrištala, a
posvuda su ležali i sjedili ranje-
nici. Svi su bijesno kleli.

— Kako li ćemo izdržati ako

nas ponovno napadnu? – gun-
dao je jedan čovjek. – Kako
ćemo se živi izvući iz ovog pa-
kla?

Napokon kolona opet krene.
Sunce se popelo na nebo, pa se
mogao opet očekivati vruć i
prašnjav dan.

Apaši su tokom dana nava-
lili još nekoliko puta. Svaki put
bi im se napad prekinuo kad
bi se približili koloni i morali
bi se povući. Redovi su im se
znatno prorijedili. Skupo su
platili svoju upornost, no pogla-
vica je imao velik utjecaj na
njih i neprestano ih je tjerao u
napad, poput kockara koji želi
svaki gubitak nadoknaditi dvo-
strukim ulogom, ma kako velik
on bio.

Gotovo svi su pripadnici
odreda bili ranjeni. Umrljani
krvlju, crni od baruta, praš-
njavi i znojni, izgledali su
jedno.

Znali su da im se nade sman-
njuju. Pri svakom protivnič-
kom napadu padale su žrtve
među njima. Našavši se u veli-
kom škripcu, postali su uistinu
složna družina i mislili su
samo na to kako da izvuku
živu glavu.

Privremeno su potpuno zabo-
ravili zlato i oba sanduka s dra-
gocjenostima. Zaboravili su rat
između Sjevera i Juga.

Pretvorili su se u bjegunce
pred smrću, pa je strah potis-
nuo sve druge osjećaje i želje.

Kendale se zaputi prema
čelu kolone.

– Po svoj prilici je poglavica
napokon odustao – reče mu
Yucca. – Moći ćemo se privre-
meno odmoriti i pripremiti za
nove bitke, kapetane. Eto, vide
se opet dimni signali. Pogle-
dajte, kapetane! Ondje!

– I, što javljaju ti signali? –
zapita umorno John Kendale.

– Zovu ovamo sve Apaše!
Javljaju da se borimo spretno i
da im je potrebna pomoć kako
bi nas svladali! Bolje rečeno,
kako bi nas pobili!

John Kendale ne odvrati na
to ništa.

– A koliko nam je još preo-
stalo do Tuscona? – zapita
nakon nekog vremena.

Yucca pogleda prema plani-
nama.

– Postoje dva puta – odgo-
vori. – Ovaj, kojim se koriste
karavane i poštanske kočije
kad su Apaši mirni, i jedan
drugi put, koji nije poznat čak
ni svim Apašima. Taj drugi put
je mnogo kraći, ali i vrlo opa-
san. Njime se može stići do Tus-
cona za dva dana i jednu noć.
Zapravo, ako se malo bolje raz-
misli, oba su puta podjednako
opasna. Na ovom bi nas kols-
kom putu lako mogli pobiti
Apaši. A drugi put preko pla-
nina je...

Zašuti i pokaže na zapad,
gdje su se u daljini dizali
prema nebu dimni signali.

– To je Kočiz – reče. – Jav-
lja da će dojahati s dvjesta rat-
nika ako je među bijelcima
koji se tako spretno bore čov-
jek zvan »Četiri mrtva rat-
nika«. Tako su vas prozvali In-
dijanci, zar ne, kapetane?

John Kendale kimne. Sjećao
se ogorčene borbe na koju je
bio prisiljen čim je dojahao u
tu zemlju. Sjećao se petorice
Apaša koji su ga napali. Među
njima je bio sin slavnog pogla-
vice Kočiza.

– Krenut ćemo kraćim i
opasnim putem preko planina
– reče odlučno Yucci.

Yucca se nagne prema njemu.

— Krenemo li tim putem, kapetane — reče — morat ćemo ostaviti oboja kola. A nesumnjivo je da nećete moći na mazgama prenijeti i djecu, i ranjenike, i blago. Životinje to ne bi izdržale. Prema tome, morat ćete nešto ostaviti. Jeste li razmislili o tome?

— Svakako — potvrdi John Kendale.

XIV

Yucca uskoro uvede kolonu u dug klanac što se postepeno penjao.

Kapetan Virgil Marlowe ostane s nekoliko ljudi na ulazu kako bi zaustavio Apaše.

Čekao je do sumraka, no Indijanci nisu napadali. Vidio je samo njihove vatre pred ulazom u klanac. Očito, privremeno nisu namjeravali slijediti kolonu. Vjerojatno su čekali pojačanje, uvjereni da im protivnici više ne mogu umaći.

Povukavši se sa svojim ljudima i stigavši do mjesta na kojem se zaustavila kolona, Virgil Marlowe je vrlo brzo shvatio zbog čega se Apašima više ne žuri. Naime, Indijanci su čvrsto vjerovali da su protivnici upali u klopku iz koje se više ne mogu izvući.

Klanac je vodio do malog zaravanka na visokim stijenama. Na sjeveru i zapadu je provalija bila duboka pedesetak metara! To se lako moglo ocijeniti kad bi se bacio kamen preko ruba zaravanka. A na istoku se zaravanak malo spuštao i završavao gotovo okomitom šljunčanom strminom koja je vodila do dubokog usjeka.

Vidjevši sve to, Virgil Marlowe pristupi Johnu Kendaleu, koji se naslanjao na kola i večerao.

— Što je to? — zapita južnjački kapetan. — Je li to klopka iz koje više ne možemo izaći, ili nam se tu skrivaju neke mogućnosti, ili je riječ o nekakvoj varci koju ne mogu odgonetnuti?

John Kendale je mirno žvakao. Vidjelo se da mu jelo prija. Usprkos umoru, doimao se vrlo zadovoljno.

— Da, postoje skrivene mogućnosti, Virgile! — progovori smireno. — Jedino tako se i možemo spasiti! Kad se najedemo i odmorimo, spustit ćemo pomoću užadi sve konje i ljude. Poslužit ćemo se i lasima! Imamo ih barem petnaestak. Da, dobro ste me čuli. Spustit ćemo sve ljude i životinje. Kladim se da se Apaši nipošto neće odlučiti na takav korak i da će radije krenuti zaobilazno. Međutim, budemo li brzo jahali, stići ćemo do Tuscona prije nego što nas oni budu ponovno mogli ugroziti. Ona srebrnasta traka što se vidi u daljini je rijeka Santa Cruz. Iza nje je Tuscon. Uspijemo li je prijeći prije Apaša, bit ćemo izvan opasnosti. Kao što vidite, sve je prilično jednostavno.

Virgil Marlowe se duboko zamisli. Njegovi mu ljudi donesu jelo, no činilo se da je posve odsutan duhom. Jednolično je žvakao i gledao pred sebe.

— Johne, hoćemo li spustiti i oboja kola? — zapita napokon.

— Nećemo! Za to nam nije

dovoljna naša užad. Kola moraju ostati ovdje.

– Hej – pobuni se Virgil Marlowe – zar će naše iscrpljene životinje moći prenijeti sve to bez kola?

John Kendale kimne, i to vrlo odlučno.

– Zdravi vojnici i laki renjenici morat će hodati – reče. – A djeca i teški ranjenici jahat će, dabome. Tako ćemo to riješiti.

Marlowe polako kimne.

– A što će biti sa šest stotina kilograma zlata? I s teškim željeznim sanducima? – zapita donekle prigušeno i pogleda sjevernjačkog kapetana.

– Koga da ostavim umjesto blaga? – odgovori mu protupitanjem Kendale. – Zar djecu? Ili ranjenike? Imate li neki drugi prijedlog, kapetane Marlowe? Otkrijte mi ga, baš me zanima.

Marlowe spusti još napola pun tanjur na kotač i protrlja objema rukama čelo i sljepoočice. Umorno uzdahne i stisne usnice.

– Šest stotina kilograma zlatnih šipki – promrmlja. – Što bi sve mogao kupiti Jug kad bi se dokopao tog blaga! Ne smijemo zaboraviti ni oba velika i teška željezna sanduka, napunjena skupim nakitom i vrlo vrijednim dragim kamenjem. Bogati prijatelji južnjačkih država skupili su u Meksiku, zaista, veliko blago. Moglo bi se kupiti oružje, municija i drugi ratni materijal i sve bi to dovezli brodovi iz Evrope. Tada bi se mogao...

– Produžiti rat – prekine ga kapetan Kendale. – Međutim, Jug ne može dobiti taj rat

– nastavi. – Shvatite da o pobedi u ratu ne odlučuju samo požrtvovnost i hrabrost, nego i proizvodnja, privredna i tehnička nadmoć. Lako možete ocijeniti kakvo je stanje, Virgile! Protiv jedanaest južnjačkih država, u kojima živi samo oko četiri milijuna bijelaca, bore se dvadeset tri milijuna stanovnika. Nemate nikakvu industriju, jer su sve tvornice pušaka, topova, municije i kojega drugog na sjeveru i istoku. Sjevernjačko ratno brodogradilište može u svako doba spriječiti da dobijete bilo kakvu pomoć preko mora. Stoga Jug ne može pobijediti. Blago bi samo produžilo rat za nekoliko dana ili tjedana. Možda bi se vodila jedna bitka više nego što je potrebno, poginulo bi još više ljudi i ... Shvatite, Virgile, postupit ćete plemenito ako ne izvršite svoj zadatak.

– Nemam pravo da odlučujem o tome – odvrati Marlowe. – Ja sam običan konjački kapetan i moram izvršavati naredjenja. A dobio sam zapovijed da dopremim blago u štab generala Leeja. Pitam vas još jednom, kapetane: što će biti s blagom?

– Neka ide do vraga! – odgovori odrešito Kendale. – Vi ste moj zarobljenik i morate slušati moje zapovijedi. Za vas i Jug je to blago, ionako, nepovratno izgubljeno! Zauvijek, razumijete? Bit ću sretan ako uspijem spasiti živote za koje sam odgovoran. Smatram da je kucnuo tren kad treba da mi vi i vaši ljudi predate oružje i ponovno postanete zarobljenici. Kapetane Marlowe, zahtijevam da ispunite svoje obećanje.

Neka vaši ljudi smjesta predaju oružje. Nakon toga počnite spuštati niz liticu prve životinje i ljude. Razumijete me?

Virgil Marlowe naglo udahne. Inače je dobro vladao sobom. Prinese ruku obodu šešira i pozdravi.

— Razumijem, kapetane — reče. — Moji ljudi i ja ispunit ćemo obećanje. Ali od ovog nas trenu smatrajte opet svojim neprijateljima. Iskoristit ćemo svaku mogućnost da pobijegnemo i nastojat ćemo, gdje god budemo mogli, naškoditi vama i vašim ljudima.

Nakon tih se riječi žustro udalji. Uskoro se začuju njegove odrešite zapovijedi.

John Kendale obide još jednom oboja kola. S njih su već sišli ranjenici i djeca, i vojnici su istovarili svu prtljagu osim zlatnih šipki i obaju teških sanduka.

Kola su bila okrenuta prema istoku, gdje se zaravanak blago spuštao, pa su vojnici morali podmetnuti pred kotače kamene kako se ne bi otkotrljala sama od sebe prema šljunčanoj nizbrdici.

Osjećala se velika napetost.

Kad je Kendale izdao naredbe, ljudi su ga odmah poslušali. Ipak, nije se zavaravao. Znao je da će nevolje početi onog trenutka kad se dolje nađu svi konji i mazge, djeca i ranjenici. Nevolje će započeti kad uz zlato ostanu još samo ljudi sposobni za borbu.

Otprilike za dva sata kucnuo je taj kobni trenutak.

Životinje, ranjenici i djeca bili su već dolje. Sve je prošlo bez ikakvih neprilika. Spustila se i Constance s Tommyjem. A

bolničara Callaghana su spustili s prvim ranjenicima.

Yucca je nestao u klanu kako bi provjerio nisu li Apaši, možda, ipak krenuli u potjeru i ušli u klanac. Nije se još vratio.

Svijetla noć, ispunjena mjesecinom, približavala se svom kraju. Međutim, u klanu su sjene bile još duboke i skrivale su sve.

— Neka se sada spuste Sinclair, Gibson i Murray! — naredi John Kendale. — Poslije njih su na redu prvi zarobljenici! Hajde, Sinclairu, krenite!

Poslije njegovih riječi nastane grobna tišina. Svi se ukočiše.

— Nećemo tako, kapetane — prekine tišinu Jack Sinclair — nećemo tako! Neka se najprije spusti zlato, zatim oba sanduka. Tek tada ću se ja spustiti! Tako ćemo postupiti, kapetane, i nikako drugačije!

John Kendale stisne usnice. Znao je da je kucnuo trenutak odluke. Stajao je potpuno sâm pred odredom.

Uto mu pride Russell Basil i postavi se kraj njega.

Na žalost Yucca se još nije vratio. Inače bi mu i on bio pritekao u pomoć.

Kendale je promatrao ljude pred sobom. Jasno su se razlikovale dvije skupine. Prva se sastojala od protuha u plavim sjevernjačkim uniformama.

Te protuhe su se sada otvorile, a voda im je postao Jack Sinclair, najopasniji među njima.

— Jeste li me razumjeli, kapetane? — zapita odlučno Sinclair i korakne prema njemu.

— Potpuno sam vas razumio — odvrati John Kendale, zna-

jući da više ne smije oklijevati i da mora pobijediti Sinclara ma kako bio brz taj revolveraš.

Kad je posegnuo za revolverom, slutio je da ga nikako ne može nadmašiti u izvlačenju. Sinclar će prvi opaliti, možda će uspjeti i dvaput okinuti.

Baš to se i dogodilo. Opazio je dva plamička iz Sinclarove revolverске cijevi i u istom su ga trenu uzdrmali meci. I on je, doduše, okinuo, ali nije pogodio protivnika. Okrenuo se oko osi i počeo padati.

U trenutku kad se stropoštao na tlo, nije više bio pri svijesti.

— Sići ću sada s Lukeyem i Bull-Benom! — prozbori Sinclar, preuzevši glavnu riječ. — Potom spustite južnjake! Dabome, prije toga želim vidjeti dolje zlato i sanduke! Je li to jasno?

Iz skupine južnjakâ istupi Virgil Marlowe i malo se približi.

— Kako ćete prenijeti zlato, Sinclaru? — zapita prigušeno.

— Konja i mazgi ima samo toliko koliko ih je potrebno za ranjenike i djecu.

— Ostavit ćemo vam sedam grla — odvrati hladno Sinclar.

— Morat ćete se malo napregnuti i na svojim ledima odnijeti svoje ranjenike u Tucson, Marlowe. Zauzvrat ste svi opet slabodni. Više niste zarobljenici. Hajde, ne gubimo vrijeme!

Naglo se okrene i pride Russellu Basilu, koji je klečao kraj Johna Kendalea.

— Baš si hulja, Sinclaru — reče narednik i digne glavu. — Kendale nije još mrtav — promrmlja. — Nema nikakve sumnje da će umrijeti. Opet...

opet sam se pokazao kao kukavica. Htio sam mu pomoći i boriti se. Zaista sam htio. No, kad je trebalo...

— ...nisi se ni pomaknuo — prekinu ga Sinclar i tiho se nasmiče. Zatim doda: — Imao si sreću, Basile. Da si pokušao bilo što, dobio bi moj treći metak.

Zagleda se u Johna Kendala.

— U redu — promrmlja. — Spustimo ga sa zaravanka ako je još živ. Neka mu dolje pregleda rane bolničar i previje ih. Nikada nisam imao ništa osobno protiv tog sjevernjačkog kapetana. Nije mi se zamjerio. Razdvajalo nas je samo zlato. Htio sam se svakako dokopati neprocjenjivog blaga... za sve nas.

I Constance Lee je, naravno, čula tri hica. Budući da je odrasla u Teksasu i odavno upozнала pucnjavu, odmah je shvatila da je riječ o borbi revolverima, o pravom dvoboju. Zabrinula se i prestrašila.

Nakon iznenadne pucnjave bilo je posve tiho na zaravanku.

Nakon nekog se vremena spuste tri čovjeka. Bili su to Jack Sinclar, Lukey Gibson i gorostasni Bull-Ben Murray.

Constance Lee i bolničar krenu odmah u susret Sinclaru.

— Što se dogodilo, Sinclaru? — zapita Constance.

Revolveraš se hladno osmijehne, pokazujući blistave zube.

— Pružio sam mu priliku — odgovori. — No, smirite se, Constance. Nije mrtav. Eto, sada će ga spustiti sa zaravanka, pa neka ga bolničar pregleda.

Okrene se i pode s Lukeyem Gibsonom prema logoru, smještenom između stijena i drveća. Tu je gorjela velika vatra. Gotovo sva su djeca spalvala, a i ranjenici su ležali, sretni što se mogu odmoriti.

Uto se dignu sa zemlje dva Marloweova čovjeka koji su dobili zadatak da se brinu o teškim ranjenicima i nose ih.

— Počelo je? — zapita jedan od njih.

Sinclaru se iznenada stvori u desnoj ruci revolver kao da se poslužio nekakvom čarolijom.

— Dabome, počelo je — odvratiti odrešito revolveraš.

Oba se južnjaka zagledaju u oružje u njegovoj ruci i ne pomaknu se. Znali su da protiv njega ne mogu učiniti baš ništa.

Lukey Gibson ih razoruža, zatim ode sa Sinclarom do obora napravljenog od užadi. Počnu birati tovarne životinje. Uzeli su one mazge koje su im se činile još najsvježijima i stavili na njih samare.

Sa zaravanka spustiše vojnici Johna Kendala, a onda prve zlatne šipke i jedan sanduk.

Bolničar i oba južnjaka prihvate odmah Johna Kendala i odnesu ga u logor. Ispred njih je pohitala Constance i iz velikog lonca nalila u zdjelu kipuće vode. Ubaci u nju bolničarove instrumente. Znala je da ne smije gubiti vrijeme. Čim je pregledao onesviještenog ranjenika, bolničar Callaghan traži instrumente kako bi izvadio metke.

Za slijedećih su pola sata učinili sve što je bilo moguće u tim okolnostima kako bi pomo-

gli Johnu Kendaleu. Nastojali su mu spasiti život.

Bolničar napomene da bi se Kendale mogao izvući ako ga ne uhvati groznica. Trebalo bi da ga vuku oprezno na onakvim tragljama kakvim se služe Indijanci. Jedino je takav prijevoz moguć.

Constance izađe iz stijenja koje je okruživalo logor. Odmah opazi što se u međuvremenu dogodilo.

Na sedam mazgi bile su već zlatne šipke i oba sanduka, te su ih upravo potjerali Bull-Ben Murray i Lukey Gibson jašući na svojim konjima.

Spustili su se već i svi zarobljenici, na čelu s Virgilom Marlowom, i stajali su sada pred Jackom Sinclarom, koji je sjedio na konju i pogledavao prema zaravanku, odakle su se spuštala dva sjevernjačka vojnika.

Sinclar se pobjedonosno nasmije i kimne južnjačkom kape-tanu.

— Uvjeren sam da ćete se snaći, Marlowe — reče. — Ostavio sam vam dvije puške i dva revolvera. Lukey Gibson, Bull-Ben Murray i ja ćemo sada nestati s blagom. Pomirite se s tim. Dopustite li da se ona prokleta banda odozgo spusti naoružana, kapetane, ti će vam nitkovi pokupiti sve konje kako bi nas mogli slijediti. Razmislite i učinite ono što vam je najpametnije.

Nakon tih riječi okrene konja i odjaše za Gibsonom i Murrayem. Stigavši do Constance Lee, zaustavi se nekoliko trenutaka.

— Hoće li preživjeti? — zapita.

– Ako ne preživi, onda nema pravde na zemlji – odgovori ona ogorčeno.

Sinclar zamišljeno zatrese glavom.

– Pravde na zemlji? – zapita. – Nema pravde nigdje. Možete biti uvjereni u to. Iskreno želim da se John Kendale izvuče. Bio prijatelj ili protivnik, zaslužio je poštovanje. Samo, moja je želja da se dočepam blaga bila veća od mog poštovanja prema njemu.

Zamišljeno i donekle gorko je pogleda.

– John Kendale će dobiti vas, Constance – promrmlja.

– Prema tome, dobit će, vjerojatno, više nego ja. Meni je pripalo samo hladno zlato i drago kamenje. Želim vam mnogo sreće!

Potjera konja za Gibsonom i Murrayem, koje je izabrao kao svoje pomagače smatrajući ih najpogodnijima u cijelom odredu.

Za to je vrijeme kapetan Virgil Marlowe pažljivo razmislio i odlučio se. Kimne svom naredniku Alamu Setterleeju.

– Naredniče – zapovjedi – naoružajte sebe i trojicu ljudi, zatim razoružajte svaku protuhu u sjevernjačkoj uniformi koja se bude spustila.

Narednik Setterlee ga odmah posluša. Vikne tri imena i krene prema velikoj stijeni. Trojica pozvanih ljudi pođu za njim i svi se naoružaju. Stijena ih je štitila od pogleda odozgo.

U međuvremenu su Jim Smith i Kid Pesos dotakli nogama tlo i odvezali konopce pomoću kojih su se spustili. Morali su zaobići veliku stijenu. Žurilo im se. Dok su preo-

stali sjevernjački vojnici vukli užad opet na zaravanak, oni potrčaše kraj stijene i htjedoše produžiti prema logoru.

U tom trenu ugledaše narednika Alama Setterleeja i trojicu južnjačkih vojnika. Dabome, naoružane. Zastadoše kao ukopani, zureći u otvore dviju pušćanih i dviju revolverskih cijevi.

– Danas vam je sreća okrenula leđa, momci – reče narednik Setterlee. – Sinclar nam je iza ove stijene ostavio oružje kako bismo vas mogli lijepo dočekati. Lukav je, mora se priznati. Zna kako će se najlakše osloboditi čopora gladnih rukova. Nećete moći krenuti po njegovu tragu.

Jim Smith i Kid Pesos dopuste bez ikakva otpora da ih razoružaju. Vrlo su dobro znali da nemaju nikakvih šansi protiv te četvorice odlučnih južnjaka.

– Ah, neka ide sve k vragu – progunda Kid Pesos. – Uskoro će sve opet biti kao na početku. Otet ćete Sinclaru blago, a mi smo se uzalud mučili i znojili. Uzalud smo prošli kroz pakao!

– Ništa nije bilo uzalud – podsjeti ga Setterlee. – Spasili smo sedamnaestoro nedužne djece. Znači li ti to bilo što? Život te djece važniji nam je nego blago. Vi biste, vucibatine, uzeli sve konje i odjurili za Sinclarom i zlatom da vas nismo razoružali. Mi to nećemo učiniti! Mi nismo protuhe i pljačkaši. Možeš li ti to razumjeti? Našem se kapetanu fućka za to prokletu zlato i najprije će odvesti na neko sigurno mjesto djecu i ranjenike.

Mogu se kladiti s tobom da će postupiti baš tako!

Dok je to govorio, pojavio se iza stijene kapetan s nekoliko ljudi. Naoružali su se uzevši puške i revolvare Kida Pesosa i Jima Smitha.

— Tako je — reče kapetan Marlowe svom naredniku. — Pripazite na sve koji se budu spustili. Ne dopustite im da zadrže oružje.

Tek što je to izgovorio, začuje se odozgo uznemiren glas.

— Hej, što se događa dolje?

— vikao je. — Što se zbiva iza one velike stijene? Kide! Jime! Čujete li nas? Što se dešava?

Virgil Marlowe izide iz zaklona iza stijene, nagne glavu natrag i vikne prema zaravanku.

— Naoružali smo se! Sve ćemo vas zarobiti! Spustite svoje oružje i potom sidite! Inače ćemo pucati na svakoga tko se pojavi. Spustite li se ne-naoružani, postupat ćemo s vama onako kao što nam nalažu propisi!

Poslije njegovih riječi gore se začuje bijesno vikanje i psovke. No nitko ne opali ni jedan jedini hitac. Sjevernjački su vojnici na zaravanku znali da ne mogu gore ostati vječno. Uskoro bi, bez sumnje, kroz klanac došli Apaši. Već je svanulo. Morali su se požuriti. Svaka minuta oklijevanja mogla ih je stajati glave.

Virgil se zadovoljno nasmije kad se uskoro, nakon kratkog savjetovanja, začuo odozgo pri-stanak.

Kimne naredniku i ode s Kidom Pesosom, Jimom Smithom i dvojicom svojih ljudi prema logoru.

Constance Lee je klečala kraj Johna Kendala, a bolničar je stajao u blizini i natmureno gledao pred sebe.

Marlowe prijede pogledom po logoru. Da se i nije već odlučio, bio bi sada stvorio odluku koju su očekivali od njega. Jedino je takva odluka i dolazila u obzir.

Dovoljan mu je bio jedan jedini pogled da bi vidio sav jad i nevolju oko sebe. Pod drvećem su još spavala djeca. Tiskala su se jedno uz drugo na slami. Vidjelo se da su iscrpljena i da nipošto ne mogu više dugo izdržati takav grubi život.

Samo je nekoliko većih dječaka i djevojčica bilo budno. Sjedili su kraj usnule djece, ozbiljni i mirni, ali doimljući se vrlo žalosno i izgubljeno.

Virgil Marlowe prijede pogledom s djece na ranjenike. I tu je vidio izmučena lica, obilježena bolovima i vrućicom.

Želi li izvršiti zadatak koji je dobio, treba da on i njegovi vojnici uzmu konje i krenu za Sinclairom i ostalom dvojicom. Morat će ih doći, opkoliti i boriti se s njima za blago. Mogli bi, vrlo vjerojatno, proći sati i sati prije nego što se ponovno dokopaju tog blaga.

Pažljivo je razmišljao.

Znao je da će se već za sat-dva a možda i za nekoliko minuta ovdje pojaviti Apaši.

Nije htio razmišljati o tome što bi se tada dogodilo. Najednom mu nije bilo naročito važno hoće li donijeti u generalov štab blago ili neće. Razum mu je već odavno govorio da Jug mora izgubiti taj rat, ali to nije htio sebi priznati. Budući da je bio oficir, nije mogao do-

pustiti sebi spoznaju da se bori za nešto što je unaprijed osuđeno na propast. Ipak, više nije mogao skrivati istinu pred samim sobom. Napokon se odlučio. Pogleda bolničara, Constance Lee i vojnike.

– Pripremimo se za put prema Tucsonu – reče iznenada.

– A što će biti sa Sinclairom i blagom? – zapita zamišljeno bolničar.

– Lako sam se odlučio. Izbor nije bio velik – odvrati Virgil Marlowe. Odmah doda: – Napraviti ćemo nekoliko nosila. Tada će moći na konjima sjediti dva-tri djeteta, a ranjenike ćemo vući na nosilima onako kako to čine Indijanci. Vjerujem da ćemo stići do Tucsona.

– Veoma vas poštujem, kapetane Marlowe – progovori spontano Constance Lee.

Negdje u daljini odjeknu hici.

– To je Yucca – reče Russell Basil. – Još je u klancu i nastoji zadržati Apaše. Bori se s njima kako bismo imali dovoljno vremena da se svi spustimo sa zaravanka. Zanima me samo kako će se on, kao posljednji, spustiti kad mu Apaši budu za petama.

Kolona se više od pola sata pripremala za pokret. Dok su sedljali konje, izrađivali nosila i stavljali na njih ranjenike, spustili su se sa zaravanka i posljednji članovi Kendalova odreda.

U klancu je još uporno praskala Yuccina puška, a svaki je hitac višestruko odjekivao. Protivnici su mu odgovarali žestokom paljbom.

Kolona je već bila spremna

za polazak. Djeca i laki ranjenici sjedili su na konjima. I Constance je bila u sedlu, ali je u naručju držala dva najmanja djeteta. Trebalo je da joj jedan vojnik vodi konja. Teški su ranjenici ležali na nosilima. Svi oni koji su ostali neozlijeđeni i bili sposobni za borbu, morali su pješaćiti. Sada se jasno vidjelo koliko nedostaju kola.

Iako je sve bilo spremno za polazak, Virgil Marlowe je još oklijevao. Gledao je uvis, prema zaravanku. I sve su druge oči bile uperene u rub zaravanka.

Svi su mislili na Yuccu koji se hrabro borio u klancu kako bi im omogućio uzmak. Puščana je paljba utihnula. No gore se još nije vidio Yucca.

– Zar će zaglaviti u posljednjem trenu? – prozbori netko.

Uto svi počnu klicati.

Gore se pojavio Yucca. Mahnuo je puškom i zatim im okrenuo leđa. Zagledao se prema neprijateljima. Vjerojatno nije više mogao pucati zato što mu je ponestalo metaka.

Apaši su mu se polako približavali, a on je mirno stajao, okrenut leđima prema ponoru, i gledao ih.

– Yucca! Yucca! – povikaše svi dolje grozničavo.

No on ih više nije čuo. Vjerojatno je već bio teško ranjen. Srušio se na koljena i ostao u tom položaju nekoliko trenuta. Apaši su mu već prišli, ali ga nisu ni dirnuli. Gledali su ga s poštovanjem. Napokon se polako izvrnuo na bok i više se nije micao.

– Pokret! – vikne Virgil Marlowe, ali ostane s nekoliko ljudi kako bi vidio što će učiti

niti apaški ratnici na zara-vanku.

Gore je nastala zbrka. Neki su se htjeli spustiti, no brzo su odustali znajući da ne mogu ništa bez konjâ. Osim toga, jasno im je bilo da će protivnici ostati još neko vrijeme do-lje i pucati na njih.

Iznenada nestadoše s vidika. Po svoj prilici su se namjera-vali vratiti kroz klanac i nekim zaobilaznim putem kroz pla-nine dojahati do tog mjesta.

– Možda ćemo tada imati već dovoljno veliku prednost – promrmlja Virgil Marlowe.

XV

– Postao sam milijunaš – reče glasno Jack Sinclar, pra-ćen topotom svog konja. – Ot-putovat ću u Evropu i kupiti dvorac. Običi ću cijeli svijet i u svim velikim gradovima imati lijepu kuću. Kupit ću...

Naglo zašuti, jer se upravo popeo na vrh jedne uzvisine i ugledao opet pred sobom oba svoja ortaka. Padne mu na um da će mu njihova pomoć biti, po svoj prilici, potrebna još samo nekoliko dana.

A nakon toga...

Stisne usnice misleći: ne, neću se razbacivati milijunima, neću ih poklanjati takvim tupo-glavcima i ništarijama kao što su Lukey Gibson i Bull-Ben Murray.

Potjera brže konja i uskoro ih stigne obojicu. Kad im se pri-bližio, bojažljivo su se osvrnuli. U očima im razabere nepovje-renje. Shvati da, usprkos boga-tom plijenu, nisu smireni i zadovoljni. Bilo je očito da ga se boje. Iako nisu bili nikakve mirne bubice, nipošto nisu bili dorasli njemu, izuzetno opas-

nom revolverašu, možda i najo-pasnijem u to doba na Zapadu.

Prolazili su sati, a Apaši se nisu pojavili nigdje na vidiku. Nisu se vidjeli ni dimni signali. Činilo se kao da ne jašu kroz apašku zemlju.

Oko podneva stigoše do ri-jeke. Tu su doživjeli prvo izne-nadenje.

Rijeka Santa Cruz je nabu-jala. Bilo je to ne samo iznena-denje, nego i pravo čudo. Ta se rijeka inače mogla vrlo lako pregaziti i nabujala bi samo jednom u nekoliko godina. Po svoj prilici je negdje u plani-nama bila oluja, možda još prije nekoliko dana, pa su svi potoci i rječice, što su se ulije-vali u nju, donijeli mnogo vode. Bilo kako bilo, njena se razina opasno povisila.

Jack Sinclar i oba njegova pratioca zurili su u nabujalu vodu.

– Ne znam plivati – promrmlja kolebljivo Bull-Ben Murray. – No, razina će se, bez sumnje, ubrzo sniziti. Već za nekoliko sati, ili najkasnije sutra, bit će rijeka plića. Koliko znam, razina opada tridesetak centimetara na sat. A nas nitko ne progoni, nije li tako?

Ušuti i pogleda Sinclaira, na-dajući se da će se on složiti s njim.

Međutim, revolveraš zatrese glavom.

– Moramo prijeći rijeku – reče. – Činjenica da ne vidimo još nikakve progonitelje ne znači mi baš ništa. Ne smijemo postati lakomisleni. Tek kad budemo imali rijeku između sebe i svih mogućih progonite-lja, moći ćemo donekle odah-nuti. Kreni, Bull-Bene! Ondje

vodi staza do gaza. Možda voda i nije tako duboka kako nam se čini. Ako ne znaš plivati, uhvati se konju za rep. On će te već izvući na drugu obalu. Hajde!

– Ni ja ne znam plivati – javi se Lukey Gibson. – Zaista smo se našli u nezgodnu položaju, Sinclaru. Gadno je neplivaču na umornu konju u takvoj rijeci. Uistinu bismo mogli pričekati nekoliko sati...

– Ne bismo mogli – prekinu ga blago Sinclar, no pogled mu je bio hladan i tvrd. Promatrao ih je obojicu. – Možda sam pogriješio što sam izabrao vas kao ortake – promrmlja. – Možda je trebalo da izaberem one koji znaju plivati.

– Tko bi mislio da u ovoj proklesoj zemlji može nabujati neka rijeka? To se u ovo doba godine događa, valjda, svake desete godine – progunda smrknuto Bull-Ben Murray i potjera mazge stazom prema gazu.

Lukey Gibson mu je pomagao i tiho kleo. U pomoć im je pritekao ovaj put i Jack Sinclar. Oči su mu grozničavo sjale.

Jedva jedvice su natjerali umorne i teško natovarene životinje u vodu. Kad su do trbuha zagazile u rijeku, htjele su se povući.

– Udarajte ih lasima! – viknu Sinclar. – Moramo se dočepati druge obale.

Užurbano su nastavili tjerati mazge u vodu. Iznenada prvu zahvati struja. Zaplivala je i nije imala nikakvih teškoća. Ostale su se životinje sada odu-

pirale manje, jer se nisu htjele rastati od svoje predvodnice.

Na začelju udoše u vodu jahači. Priljubivši se konjima uz leđa, uskoro su osjetili snagu struje.

Sinclar pomisli za tren da je ipak trebalo da uzme dvostruk broj mazgi. Ovako su previše natovarene, pa će se teže oduprijeti riječnoj matici. No, poslije bi, kad možda ostane sâm, teško izišao na kraj s tolikim brojem grla, mislio je. I sedam mazgi zadat će mu dovoljno posla kad bude sâm.

Životinje su plivajući stigle do sredine rijeke. Naravno, struja ih je sve odnijela daleko nizvodno, ali je inače sve bilo u redu. Preplivale su i drugu polovicu vodene površine.

No tu su počele nevolje.

Riječna ih je matica sve odnijela oko dva kilometra nizvodno, a tu je obala bila suviše strma. Tu se na nju mogao uzverati samo čovjek.

Konji i mazge su se pokušavali popeti na obalu, ali uzalud.

Pokušali su to i jahači. Njima je uspjelo. Našavši se na strmoj obali, čvrsto su se uhvatili, daščući, i osvrnuli prema rijeci.

Konje i mazge zahvatila im je opet struja i počela ih nositi. Vidjeli su kako je jedna mazga iznenada potonula kao kamen. Ostale su se životinje još borile i uporno plivale.

Sinclar ljutito pljune vodu.

– Ta prokleta rijeka će već negdje izbaciti životinje na obalu – izusti hrapavim glasom. – Tko je, do vraga, mogao znati da će nas struja odnijeti do tako strme obale? Hajdemo! Popnimo se sasvim na

obalu i krenimo nizvodno. Negdje ćemo već naše životinje...

Zašuti jer je morao zakašljati. Tada se počne penjati. Lukey Gibson i Bull-Ben Murray su ga poslušno slijedili. Stigavši do kraja strmine, Sinclair se prebaci preko njena ruba tri sekunde prije svojih ortaka.

Stoga je i ugledao tri sekunde prije njih petoricu Apaša koji su ih čekali. Umro je tri sekunde prije Gibsona i Murraya. Ovaj put mu nije baš nimalo mogla pomoći njegova revolveraška brzina.

Petorica se Apaša zagledaju zatim za životinjama koje je odnijela rijeka.

— Šteta tih dobrih konja i mazgi — progovori njihov vođa. — Nema im spasa, jer se rijeka ruši ondje u veliku pečinu i izvire iz zemlje tek jedan dan jahanja sjeverno. Nema spasa tim jadnim životinjama.

Probudivši se, John Kendale je vidio nad sobom zvijezde i čuo žuborenje neke rijeke. Tada osjeti vrlo bolno probadanje u ranama i tiho jaukne.

Netko se nagne nad njega. Razabrao je Constancino omršavjelo lice. Njene su ga oči zabrinuto i ispitivački promatrale.

— Probudio si se, John? — zapita ga nježno.

Potražio joj je ruku i poku-

šao je stegnuti. Začudio se uvidjevši da u prstima nema snage.

— Da, probudio sam se — prozbori teško, a glas mu se učini stranim.

Constance se iznenada sagne i poljubi ga.

— Sve će biti u redu, John — reče mu. — Ulogorili smo se kraj rijeke Santa Cruz. Sutra će opasti razina vode, pa ćemo je moći prijeći. Tucson nam više nije daleko. Svi ćemo se spasiti i sve će biti u redu.

On lagano zatrese glavom.

— Što još hoćeš, John? — zapita ga ona gotovo srdito. — Djeca i ranjenici bit će uskoro na sigurnom! Što još hoćeš? Misliš na ono blago? Zauvijek je izgubljeno za Sjever i Jug.

Zašuti gledajući ga, ponovno se sagne i još jednom ga poljubi.

— Za tebe je rat završen, John — reče mu. — Ti si Marlowov zarobljenik. Obećao mi je da će te pustiti ako mu daš časnu riječ. To znači da nećeš dospjeti u zarobljenički logor, nego ćeš biti slobodan ako daš riječ da se više nećeš boriti protiv Juga i da ćeš ostati u Arizoni do svršetka rata. Mnogi su zarobljeni oficiri tako...

— Morat ću negdje u ovoj zemlji stvoriti dom. Da, baš to ću učiniti... Jer te volim!

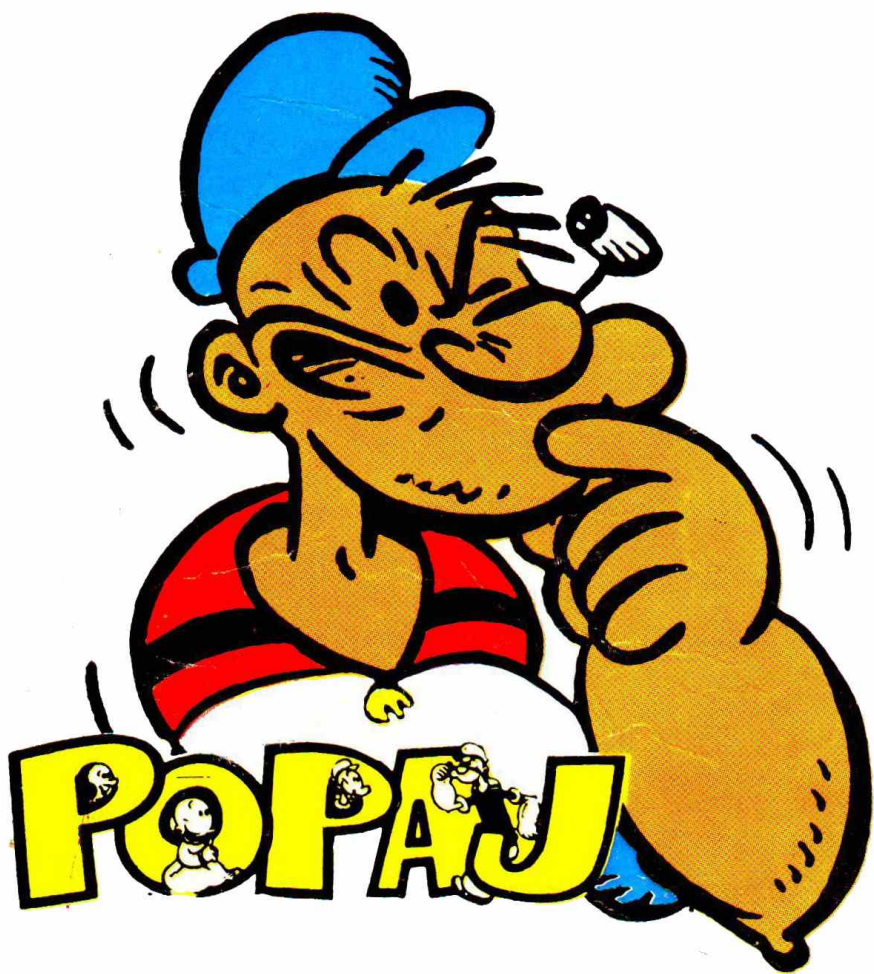
Ponovno je zaspao.

KRAJ

U pripremi

W.C. Tuttle:

OSAMLJENI RANČ

Pustolovine omiljelog mornara Popaja i njegove družbe oduševljavaju mlade i stare. Ponajbolje svjetske stripove »Daleku planetu«, »Pinka Pantera«, »Dnevnik male Višnje« i druge, kao i reportaže, nagradnu križaljku i mnoge zanimljivosti naći ćete u ovom zabavniku koji izlazi svakog drugog ponedjeljka